

A Református hit- és erkölcs tanterve (5-8. évfolyam)
Tánc és dráma kapcsolópontokkal
KÓD: ÁLT04.

Intézmény neve, székhely-település vagy fejléc

Református Általános Iskola

Jellege: 8 osztályos általános iskola

A tantárgy órakerete: (36 oktatási hét)

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
5.	2	72	64	8
6.	2	72	64	8
7.	2	72	65	7
8.	2	72	58	14

A tantárggyal kapcsolatos pedagógiai szervezési megjegyzések:

- A hit- és erkölcs tanterve minden évfolyamon csoportbontásban kerül megtartásra. Minden tanuló, a szülő nyilatkozata alapján vesz részt a keresztyén felekezetek szerinti hittan csoportban. Ezek az órák is az iskolában kerülnek megtartásra. Csoportváltás szülői (*nagykorú tanuló esetében tanuló*) kérelemre, a jogszabályban előírt határidőig, (*rendkívül indokolt esetben a tanév kezdetén*), az igazgató engedélye alapján lehetséges. Áttérő tanulónak a csoportváltást az igazgató az illetékes egyház képviselőjének nyilatkozata után engedélyezheti. Jelen helyi tanterv a református hit- és erkölcs tantervét tartalmazza.
- A hit- és erkölcs órák része a gyülekezeti életbe való bekapcsolódás segítése, ill. a református gyülekezetek alapfogalmainak és világának megismertetése. Ennek érdekében néhány tanév esetében az egyes tanegységek során bevonásra kerülnek a helyi gyülekezet szolgálattelvi (lelképásztor, presbiter, ifjúsági csoport vezetője stb.).
- Ugyancsak a gyülekezeti lét megismerése érdekében, egyes tanéveknek része a tanulóknak a helyi gyülekezetben, vagy más - környékbeli- gyülekezetben történő látogatása, istentiszteleti részvétele. Ezek az ajánlott, tanórán kívüli projektekhez tartoznak.
- A református általános iskola tanulói több keresztyén felekezethez tartoznak. Minden tanuló a saját felekezete szerinti hit- és erkölcs órán vesz részt.
- A 7-8. évfolyam konfirmációs felkészítése és a konfirmációs vizsgája az anyagyülekezetekben történik, így az iskola nem vesz részt a konfirmációs felkészítésben. Azonban a gyülekezeti munka segítésére és a konfirmációs felkészítő megerősítéseként megjelenik a 6-8. évfolyam vonatkozó témái esetében a konfirmáció jelentőségének megismertetése és konfirmációra bátorítás.

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Magyarországi Református Egyház Zsinatának Zs. 244/2012.11.16. határozata szerint elfogadott kerettanterv.

Megjegyzés:

- A helyi tanterv a 2011. évi CXCV tv. 32. § (1) bek. d) pontja és az MRE 2007. évi 2. tv. 2. § (3) - (5) bek. alapján készült.
- Az alkalmazás előfeltételeként meghatározott támogató szakvélemény az intézmény irattárában található. Száma:

2. A helyi tantárgyi tanterv áttekintő oldala

1. táblázat

5. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Tematikai egység összes időkerete
Ismerkedés a Bibliával és a reformátussággal	15	1	16
Óstörténetek	5	1	6
Ószövetségi próféták	20	0	20
Történetek Jézus Krisztusról	16	0	16
Ünnepeljünk együtt!	8	0	8
Évfolyam összesen	64	8 (2 betervezve)	72

6. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Tematikai egység összes időkerete
Ismerkedés a Bibliával és a reformátussággal	19	0	19
A Tízparancsolat	18	1	19
Történetek Jézus Krisztusról	12	0	12
Az egyház története	9	1	10
Ünnepeljünk együtt!	6	3	9
Évfolyam összesen	64	8 (5 betervezve)	72

7. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Tematikai egység összes időkerete
Ismerkedés a Bibliával és a reformátussággal	29	0	29
Isten hívása az Ószövetségben	4	1	5
Történetek Jézus Krisztusról	16	0	16
Élet az apostoli korban	7	1	8
Ünnepeljünk együtt!	9	2	11
Évfolyam összesen	65	7 (4 betervezve)	72

8. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Tematikai egység összes időkerete
Ismerkedés a Bibliával és a reformátussággal	21	1	22
Isten formáló kezében	9	0	9
Történetek Jézus Krisztusról	20	0	20
Ünnepeljünk együtt!	8	3	11
Évfolyam összesen	58	14 (4 betervezve)	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

2. táblázat

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

5. évfolyam:	Szabad órakeret:	8
--------------	------------------	---

Tematikai egység	Téma	Óraszám
Ismerkedés a Bibliával és a reformátussággal	Tapasztalatok a református istentiszteletről	1
Óstörténetek	A világ nyelvei	1
	Összesen:	8

6. évfolyam:	Szabad órakeret:	8
--------------	------------------	---

Tematikai egység	Téma	Óraszám
A Tízparancsolat	Szabályaink	1
Az egyház története	Látogatás egy környékbeli emlékműnél	1
Ünnepeljünk együtt!	Ünnepi készülődés	3
	Összesen:	8

7. évfolyam:	Szabad órakeret:	7
--------------	------------------	---

Tematikai egység	Téma	Óraszám
Isten hívása az Ószövetségben	Identitás: mit jelent Istenhez tartozni?	1
Élet az apostoli korban	Az apostolok korának fő jellegzetességei	1
Ünnepeljünk együtt!	Ünnepi készülődés	2
	Összesen:	7

8. évfolyam:	Szabad órakeret:	14
--------------	------------------	----

Tematikai egység	Téma	Óraszám
Ünnepeljünk együtt	Ünnepi készülődés	3
	Összesen:	14

3. Tantárgyi bevezető (1-4 évfolyam)

A hit- és erkölcsstan tantárgy célrendszere és feladatai

A hit- és erkölcsstan tantárgy *alapvető feladata* a hitéleti nevelés. A református hit- és erkölcsstan komplex személyiségfejlesztésre törekszik, ahol a kognitív ismeretátadás mellett fontos szerepet kap az affektív és a pragmatikus nevelés is. A hitéleti nevelés szerves része a keresztyéni lét alapjaiba való bevezetés, mely fő területei a következők:

- a Biblia gyermekek számára érthető és értelmezhető történetei;
- a Biblia világába való bevezetés (keletkezése, felosztása, háttere, formái, stb.);
- a magyar református identitás fő jellegzetességei;
- a magyar református gyülekezetek világának és a református hitnek az alapelemei;
- a keresztyén egyháztörténet adott évfolyam történelméhez kapcsolódó fő eseményei, kiemelkedő személyei;
- a tanítványi lét és a kegyességi élet elemei (imádság, Szentírás használat, istentisztelet);
- élethelyzetekben, etikai kérdésekben való tájékozódás és keresztyén megoldások keresése;
- egyházi és nemzeti ünnepeink tartalma, üzenete és megélése.

Fő célja: Isten szeretetének, Jézus Krisztus tanítványi hívogatásának közvetítése a gyermekek számára (tanítvánnyá tétel), és a tanítványi lét megélésének a segítése (Jézus Krisztus missziói parancsa, Mt 28,18-20 alapján).

Ugyanakkor tisztában vagyunk azzal, hogy a hit a Szentháromság Isten ajándéka az ember számára. A hit- és erkölcsstan órán hitet nem adhat sem az iskola, sem a hitoktató, viszont támogathatja és segítheti annak kialakulását és fejlődését. Iskolánk célja, hogy a hit- és erkölcsstan órák formálják a személyiséget, hitet ébresszenek és a hit megélésének pozitív és vonzó élményét adják a tanulók számára.

A fő cél kibontása többrétű, a tanulói személyiség egészét figyelembe vevő célrendszer alapján történik, melynek a kognitív szint mellett része az affektív és a pragmatikus nevelés is.

KOGNITÍV CÉLOK	ÉRZELMI NEVELÉS	CSELEKEDTETÉS
Alapvető ismeretek átadása a Szentháromság Istenről, Isten és az ember szeretetkapcsolatáról	A bizalom és a szeretet tapasztalati élménye	Az Istennel való kapcsolat gyakorlati elemei (imádság, bibliaolvasás, hétköznapi élet)
Jézus Krisztus váltászmunkájának megismertetése	Az adás és elfogadás érzelmi hátterének megtapasztalása	Az adás és elfogadás keresztyén gyakorlata és következményei
A tanítványi lét és kegyességi élet elemei (imádság, bibliaolvasás, istentisztelet)	Az elköteleződés és a felelősségvállalás élményvilága	Életkorhoz és élethelyzetekhez kapcsolódó döntések meghozatalának lehetőségei és korosztályhoz alkalmazkodó diakóniai tevékenység
A Szentírás kortörténeti háttere	A Szentíráshoz való pozitív érzelmi kötődés kialakítása	A Szentírás mindennapi használatának módjai
Az egyház története, jelene és szokásrendszerei	A régi korok tiszteletének élményvilága; a személyes meggyőződés felvállalásának és bátorságának a megtapasztalása	Hagyománytisztelet; Hitvallási helyzetek felismerése
Református alapfogalmak, alapelvek és a református egyház-községek alapvető sajátosságai	A közösségi lét érzelmi háttere	Az Isten népéhez való tartozás vállalása és gyakorlása
Az élhető és egészséges család modelljei	A családhoz tartozás érzelmi háttere és tudatosítása	A családi szerepek és helyzetek tudatos megélése
Keresztyén megküzdési stratégiák	A konfliktusok indulati világa	Konfliktuskezelési stratégiák
Nemzeti értékeink	Hazaszeretetre nevelés	Nemzeti értékeink, ünnepeink tisztelete, az aktív állampolgárság korosztályi szintű megélése

Alapelvek

Célkitűzésében, gondolatrendszerében a helyi tanterv kiindulópontjának tekinti:

- Isten Igéjét, a Szentírást, mint a keresztyén ember életének vezérfonalát;
- Az MRE hitvallási iratait (Heidelbergi Káté és a II. Helvét Hitvallás);
- Az MRE középtávú nevelési-oktatási tervét;
- Az MRE hitéleti szokásrendszereinek gyakorlatait.

A tantárgy sajátossága, hogy szellemiségét Isten Igéje, a Szentírás határozza meg. Éppen ezért a hit- és erkölcsannak egyszerre vannak tantárgypedagógiai (valláspedagógiai) alapelvei és a tartalmát meghatározó biblikus alapelvei.

Valláspedagógiai alapelvek:

- A tanulói komplex személyiség fejlesztése, melynek része a kognitív, érzelmi formálás és a cselekvésre buzdítás.
- A teljes személyiség aktivizálása a belső motiváció felkeltése és ébren tartása által.
- A hit- és erkölcsstanórák fontos feladata és lehetősége a tanulói személyiség formálása, hit ébresztése, valamint a hit megélésének vonzó és pozitív felmutatása.
- A tananyagok kiválasztása és annak megvalósítása során figyelembe veszi az egyes korosztályok tipikus és vélhető életkori sajátosságait és lehetséges élethelyzeteit. Ennek megfelelően nem törekszik minden bibliai történet megtanítására. Valamint lehetőséget kíván adni a tanulók és tanulócsoportok egyéni sajátosságai szerinti differenciálásra.
- Módszertanában javasolt a korosztályszerű és változatos pedagógiai módszerek és igényes taneszközök használata.
- Az aktív, cselekvő hit megélésére való buzdítás a diákok különböző élethelyzeteiben.
- Fontosnak tartjuk a keresztyén nevelés három alappillérét (keresztyén család, keresztyén gyülekezet, keresztyén iskola), de számolunk azzal a szociológiai sajátossággal, hogy a tanulók egy része nem hitben élő családban nő föl, ill. nincsenek rendszeres gyülekezeti kapcsolódásai. Ennek ellensúlyozására fontosnak tartjuk a gyülekezetről és a hitéleti szokásrendszerről alapvető ismeretek átadását, ill. azok beépülését.

Biblikus alapelvek:

- A Szentháromság Isten Jézus Krisztusban kegyelméből magához hívja a Tőle eltávolodott bűnös embert.
- A bűnös ember Isten Szentlelkének megszólítása és hit által hallhatja meg, értheti meg Isten szavát, élheti meg Isten neki adott kegyelmét.
- A Szentírás Isten Igéje és a keresztyén ember életének vezérfonala.
- Jézus Krisztus tanítványságra hívja napjaink emberét is. A tanítványi lét megélése az egész életútra érvényes és igaz.
- A tanítvány szeretetkapcsolatban él Istennel, Aki személyesen elhívta őt. Életvitelében Krisztust követi és kijelölt feladatát teljesíti a világban.
- A tanítványok közössége a keresztyén egyház, hitük együttes megélésének legfontosabb területe a gyülekezet.

Struktúra:

A tanórák egymáshoz való kapcsolódása projekt jellegű, ahol a vezérfonalat a bibliai történetek adják. Ezek kibontásaként jelennek meg olyan kapcsolódó témák (etikai kérdések, élethelyzetek stb.), melyek a gyermekek életvalóságát figyelembe véve hidat jelentenek a gyermekek világa és Isten Igéje között. Bár minden évnek van fő vezérfonala, az évek belső egységei koncentrikusan épülnek fel. Az évek fő címei a következők:

ÉV	CÍM	SZIMBÓLUM
5.	Istennel a döntéseinkben	Útjelző tábla
6.	Isten világosságában	Nap
7.	Isten vonzásában	Nyitott ajtó

8.	Isten Igéjének a tükrében	Tükör
----	---------------------------	-------

Minden év anyagának része 6 koncentrikus kör, mely korosztályközpontúan segíti Isten Igéjének és a tanulók életvalóságának egymásra találását.

TÉMAKÖR	AMIT TARTALMAZ
Bibliai történetek	Ószövetségi és újszövetségi bibliai történetek
Isten utat mutat a mindennapokban	Olyan témák, melyek az <i>önismeret</i> , illetve <i>etikai kérdések</i> , <i>élethelyzetek</i> körébe tartoznak. Ezek a témák mindig a tanévben tanult bibliai történetekhez kapcsolódnak. Így adnak kiindulópontot a közös gondolkodáshoz és segítik a gyermekek gondolkodásmódját abban, hogy megértsék: Isten Igéjének üzenete van a mindennapokra is.
Isten szól hozzánk	A hívő ember életének szerves része az írott Ige, a Szentírás olvasása. Ez a témakör a <i>Szentírás világába</i> kívánja bevezetni a tanulókat és a naponként Igeolvasásra, Isten életünkre szóló üzenetének keresésére és megértésére buzdít. A kör másik részterülete az imádságos lelkület segítése és az imádságos szemléletmód formálása.
Isten közösséget formál	Jézus Krisztus tanítványai nem légüres térben élik a mindennapjaikat. Kisebb és nagyobb közösségekben élnek, ahol meg kell tanulniuk az egymással való élés alapszabályait is. Az ide tartozó témák a <i>közösség-építés</i> , <i>közösségben való élés</i> keresztyén modelljeit kívánják fölmutatni.
Református keresztyénnek lenni	A témakör <i>református gyökereinket, gyülekezeteink világát és a magyar református keresztyén identitás</i> jellegzetességeit veszi sorra. Ennek érdekében évente találkozhatunk olyan, a tanult történetekhez kapcsolódó témákkal, melyek a református gyülekezetek világába vezetnek be a gyermekeket, megismertetik a tanulókat a reformátori alapelvekkel. 5. osztálytól, az adott év világtörténelem és magyar történelem tananyagához illeszkedve egyháztörténeti személyiségekkel is találkozhatnak a tanulók, akiktől megtanulhatják, hogy mit jelent egy-egy korban keresztyénnek lenni.
Ünnepeljünk együtt!	Közös ünneplésre hív a témakör, melynek része az egyházi év ünnepeinek, kapcsolódó bibliai történetek bemutatása, valamint az ünnep szent időként való megélésére nevelés is.

Mivel a koncentrikus körök nem önállóan, elkülönülve jelennek meg, hanem a bibliai történetek által nyújtott ív részeként tanítandóak, ezért a helyi tanterv készítése során a tematikai egységek is a bibliai történetek nagy egységeit foglalják magukban. Ezek részeként jelennek meg az adott bibliai történethez kapcsolható (más koncentrikus körbe tartozó) témák a tantárgyi tartalom évfolyamonkénti elemzése során. A témák felsorolásánál az érthetőség kedvéért nemcsak a téma címe, hanem az adott koncentrikus kör is megjelenik.

A tematikai egységek csoportosításai

Minden évfolyam esetében az „Ismerkedés a Bibliával és reformátussággal” c. tematikai egységhez tartoznak az évkezdő, évzáró órák, valamint azok témák, melyek az egyházismeret alapjaiba, és a református egyházközösség világába, szokásrendszerébe vezetnek be a tanulókat. Ezek a témák nem mindig egymás után következnek, hanem a hit- és erkölcsstan könyvek módszertani ajánlásai, valamint a hitoktató tanévekre vonatkozó tervezése alapján illeszkednek az adott évfolyam éves tematikájába.

Hasonló ehhez az „Ünnepeljünk együtt!” tematikai egység, mely minden évben az ünnepekhez, ünnepkörökhöz kapcsolódóan kerül beillesztésre a tanév tervezésébe.

A többi tematikai egység komplex egészet alkot, melyekben a témák összetartoznak. A református hit- és erkölcsstan kerettanterv módszertani ajánlásai tartalmazhatnak ettől eltérő sorrendet vagy címeket a témákra.

A hit- és erkölcsstan tantárgy sajátosságai miatt a kapcsolódási pontok között megjelennek nemcsak az iskolai tanórákhoz való kapcsolódási lehetőség, hanem a gyülekezeti élethez való kapcsolódás pontjai is.

NAT kompetenciákhoz, fejlesztési területekhez való kapcsolódás

A hit- és erkölcsstan tantárgy törekszik arra, hogy a Nemzeti Alaptantervben kijelölt kulcskompetenciákhoz kapcsolódjon. Ezen belül különösen kiemelt szerepet kapnak a következő fejlesztési területekhez való kapcsolódások:

- *Erkölcsei nevelés.* A hit- és erkölcsstan része az erkölcsi nevelés is. Ez abban jelenik meg, hogy a fejlesztési célok között megjelenik a tanuló erkölcsi ítélőképességének fejlesztése, valamint az egyes bibliai történetekben található erkölcsi vonatkozások, kapcsolópontokra való rámutatás is. A hit- és erkölcsstan tantárgy erkölcsi nevelésének célja keresztyén értékrend felmutatása és a tanuló bátorítása azok megismerésére és saját életébe való adaptálására.
- *Nemzeti öntudatra nevelés. Állampolgárságra, demokráciára nevelés.* A hit- és erkölcsstan fejlesztési céljai között jelen van az arra való rámutatás, hogy hitünket népünk keretei között is megélhetjük, felelősséget vállalhatunk nemzetünkért, melyet imádságban hordozhatunk. Szintén a fejlesztési célok része a szabályok és törvények tiszteletére nevelés, valamint nemzeti értékeink és ünnepeink tisztelete és az aktív állampolgárság korosztályi szintű megélése.
- *Önismeret és társas kultúra fejlesztése. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség.* Minden bibliai történeteknek van vonatkozása a társas kapcsolatok és az önismeret vonatkozásában. Ezek megvilágításaként a történetekhez kapcsolódóan olyan témák jelennek meg, melyek segítik a reális önismeretet és bátorítanak az önmagunkért és másokért való felelősségvállalásra, valamint a társas kapcsolatok nyílt, őszinte, empatikus és egymást segítő megélésére.
- *Családi életre nevelés.* A bibliai történetek egy része családi élethelyzeteket tartalmaz. Ezek segítségével, valamint a tanulók életvalóságának felidézése révén cél az élhető és egészséges család modelljeinek megismertetése; a családhoz tartozás érzelmi hátterének tudatosítása és a tanulók hozzásegítése ahhoz, hogy családi szerepeit és helyzeteket tudatosan élje meg.
- *Testi és lelki egészségre nevelés.* A hit- és erkölcsstan tantárgy folyamatos fejlesztési célja annak a látásmódnak a fejlesztése, hogy az egészséges ember nemcsak testben, hanem lélekben is egészséges.
- *Fenntarthatóság, környezettudatosság.* Isten az ember feladatává tette azt, hogy a teremtett világot őrizze és gondozza. A fejlesztés célja ennek a felismertetése a tanulókkal és hozzásegítésük ahhoz, hogy ezt a feladatukat korosztályi szinten betöltsék.
- *Médiatudatosságra nevelés.* Egyes témák kapcsán a megelőző ismeretek része a média által közvetített szemléletmód és ismeretek. Ezek felidézésével lehetőség adódik a tanulók médiatudatosságának segítésére.

4. Tantárgyi tartalom, az egyes tematikai egységek elemzése évfolyamonként

5. évfolyam

Összefoglalások, ellenőrzések óraszám: 11

Kerettanterv által betervezett óraszám: 53

Helyi sajátosságok óraszám: 8 óra (3 betervezve)

A minimum követelményeknek minden témánál része az az elvárás, hogy a tanuló vegyen részt a közös játékokban, feladatokban, beszélgetésekben és alkalmazkodjon azok szabályaihoz. Így külön nem kerül az egyes tematikai egységeknél feltüntetésre.

1. Tematikai egység		Ismerkedés a Bibliával és a reformátussággal	Órakeret: 14 óra + 2 óra összefoglalás és számonkérés
Előzetes tudás		<ul style="list-style-type: none"> A korábbi évfolyamon tanultak. Korábbi élmények a református gyülekezetéről. Tapasztalati élmények a döntésről, Himnuszról. 	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> A tanév fő hittan témájára való ráhangolás és a tanév összegző lezárása. A református egyházhoz és a református gyülekezetekhez való pozitív érzelmi kötődés kialakítása. Fogalmi tisztázások: messiás, misszió, missziói utak Bevezetés az első keresztyén gyülekezetek világába Az „egyedül hit által” reformátori alapelv jelentésének tisztázása. A következő személyek bemutatása: Pál apostol, Lídia, Luther Márton Arra való rámutatás, hogy Isten embereken keresztül is cselekszik. Az Isten akarata szerinti cselekvő életre nevelés. A református istentisztelet sajátosságainak bemutatása, motiválás az istentiszteletek látogatására. A Himnusznak, mint nemzeti imádságunknak az értelmezése, népünkért való imádságra, hazafiságra nevelés. Isten döntéshelyzetekben való útmutatásának keresésére buzdítás. 	
Témák (Koncentrikus kör/ téma)		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Isten szól hozzánk	Isten Igéje utat mutat a döntéseinkben (bevezető óra)	A tanuló: <ul style="list-style-type: none"> Ismeri a tematikai egységhez tartozó bibliai történeteket. Segítséggel megkeresi a témakörhöz tartozó bibliai igehelyeket. Képes értelmezni és a saját szavaival megfogalmazni a következőket: <ul style="list-style-type: none"> Messiás, első gyülekezet, missziói utak, pogányok apostola, Luther Márton, Lídia, döntéshelyzet Röviden be tudja mutatni Pál apostol missziói útjait. Az adott kort ábrázoló térkép segítségével felismeri Pál missziói útjának egyes állomásait. Ismeri a reformátori alapelv fogalmát és az „egyedül hit által” alapelvet. Példákat tud mondani a következőkre: 	<i>Irodalom:</i> A tanuló beszédkészségének fejlődése, tanult memoriterek szövegű és kifejező tolmácsolása. A szöveg és a kép összefüggéseinek feltárása, értelmezése (a témakörhöz kapcsolódó illusztrációk értelmezése). Az írott és nyomtatott Biblia formái, üzenete
Református keresztyénnek lenni	Ki a Messiás? Zsidóság és keresztyénség		
Református keresztyénnek lenni	Az egyház megalakulása, az első keresztyén gyülekezet		
Református keresztyénnek lenni	Ki az Úr? A keresztyének és a Római Birodalom		
Református keresztyénnek lenni	Pál apostol a pogányok apostola (keresztyénség és misszió)		
Református keresztyénnek lenni	Pál apostol missziói útjai		
Bibliai történetek – Újszövetség	Isten embereken keresztül cselekszik: Lídia (ApCsel 16,11-15)		<i>Történelem:</i> Történetek az Ószövetségből. A világval-

Református keresztyénnek lenni	Egyedül hit által (Luther Márton)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Hogyan cselekedhet Isten általunk? ○ Miért fontos részt venni az istentiszteleten? ○ Mit jelent Isten segítségét hívni egy döntéshelyzetben? ● A Himnuszt, mint a magyar népünk nemzeti imádságát is érti, imádkozik hazájáért. A Himnusz közös elemzése során megkeresi azok a pontokat, melyek az imádság jelleget mutatják. ● Döntéshelyzetekről szóló szituációs játékok segítségével keresi azokat az Isten Igéje szerinti utakat a megoldásra. ● Korábbi tapasztalatok segítségével a református istentiszteletről fontos ismeretek összegyűjtése. Ajánlott projekt: lehetőség szerint közös részvétel egy istentiszteleten. 	<p>lások alapvető tanításai. Népek és vallásai.</p> <p><i>Honismeret:</i> Nagyszüleink és dédszüleink keresztyén világa. Erkölcsi normái. Harmonikusan működő családi minták.</p> <p><i>Ének-zene:</i> Nemzeti énekeink ismerete (Erkel Ferenc-Kölcsey Ferenc: Himnusz)</p> <p><i>Dráma:</i> Önismereti, közösségi tapasztalatok felidézése, verbális és nonverbális kifejezőmódok használata</p>
Református keresztyénnek lenni	A református istentisztelet		
Szabad órakeret	Tapasztalatok a református istentiszteletről (1 óra)		
Isten szól hozzánk	Imádkozzunk! Nemzeti imádságunk, a Himnusz		
Isten utat mutat a mindennapokban	Istennel a döntéseinkben (évváró óra)		
Kulcsfogalmak/ fogalmak		kapcsolat a zsidóság és a keresztyénség között, pogányok apostola, misszió, missziói út, istentisztelet, különleges istentiszteleti alkalmak, nemzet, nemzeti imádság	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)		<ul style="list-style-type: none"> ● Pál apostol és Luther Márton személyének korosztályszintű ismerete. ● A Messiás fogalmának korosztályi szinten való megfogalmazása. ● Az első keresztyén gyülekezet fő jellemvonásainak ismerete. ● A református istentisztelet fő részeinek ismerete és néhány különleges istentisztelet megnevezése. ● Ének 	

2. Tematikai egység		Őstörténetek	Órakeret: 5 óra + 2 óra összefoglalás és ellenőrzés
Előzetes tudás		<ul style="list-style-type: none"> ● Korábbi ismeretek élmények, tapasztalatok a kapcsolódó történetekről. ● Tapasztalati élmények a nagyravágyásról, idegen nyelvekről. 	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> ● A tematikai egységhez tartozó bibliai történetek és alapvető kortörténeti háttérük bemutatása. ● A döntéshelyzetek érzelmi, indulati és akarati háttérének bemutatása és azok tudatos megélésére nevelés. ● A bűn emberi életben való jelenlétének tudatosítása, rámutatás Isten bünt megbocsátó szeretetére és kegyelmére. ● Erkölcsi ítélőképesség fejlesztése. ● Nyelvtanulás iránti motiváció ébresztése. 	
Témák (Koncentrikus kör/ téma)		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Bibliai történetek – Ószövetség	Isten döntése: a világ teremtése (1Móz 1,1-2,4)	A tanuló: <ul style="list-style-type: none"> ● Ismeri a tematikai egységhez tartozó bibliai történeteket. ● Segítséggel megkeresi a témakörhöz tartozó 	<i>Irodalom:</i> A magyar hangok rendszere (a héber mássalhangzós írás
Bibliai történetek	Isten döntésre hív: az		

– Ószövetség	első emberpár és a bűneset (1Móz 2,4-25; 1Móz 3)	bibliai igehelyeket. • A bábéli torony történetét esettanulmányként használva, a történet csoportmunkában vagy közösen történő elemzése. • Képes értelmezni, saját szavaival megfogalmazni és példát mondani a következőkre: <ul style="list-style-type: none"> ○ bűneset, szabadság, szabadosság, nagyra-vágyás. 	bemutatása érdekességként) <i>Történelem:</i> Az írásbeliség kezdetei. <i>Dráma:</i> Páros, kiscsoportos és csoportos interakciós játékok (hittan órán).
Szabad órakeret	A világ nyelvei (bevezető, 1 óra)		
Bibliai történetek – Ószövetség	Bábel tornya (1Móz 11,1-9)		
Isten utat mutat a mindennapokban	Mindent szabad nekem? (1Kor 6,9-13) (Bábel tornya)		
Kulcsfogalmak/ fogalmak		döntés, teremtés, első emberpár, bűneset, szabadság, szabadosság, nagyra-vágyás	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)		<ul style="list-style-type: none"> • A következő történetek korosztályszintű ismerete: bűneset, Bábel tornya. • Ének 	

3. Tematikai egység		Ószövetségi próféták	Órakeret: 16 óra + 4 óra összefoglalás és ellenőrzés
Előzetes tudás		<ul style="list-style-type: none"> • Korábbi ismeretek élmények, tapasztalatok a kapcsolódó történetekről. • Tapasztalati élmények 	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> • A témakörhöz kapcsolódó bibliai történetek és alapvető kortörténeti háttér megismertetése. • Tapasztalati élmények tudatosítása az álmokról, félelemről, választásról, elvárásokról, környezet nyomásáról, bátorságról, feladatvállalásról. • Fogalmi tisztázások: próféta, királyság kora, Babilon, fogság. • Arra való rámutatás, hogy Istennek hatalma van a betegségek és nyomorúságok felett is. Buzdítás az ilyen helyzetek Isten elé vitelére. • Bátorítás a felelősségteljes döntéshozatalra, és a hitbeli meggyőződés vállalására a környezet nyomása ellenére is. • Bátorítás az Isten által adott feladatok meglátására és teljesítésére. 	
Témák (Koncentrikus kör/ téma)		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Bibliai történetek – Ószövetség	Isten követői, a próféták; az ország kettészakadása (1Kir 11,26-12,19)	A tanuló: <ul style="list-style-type: none"> • Ismeri a témakörhöz tartozó tematikai egységeket és azok alapvető kortörténeti háttérét. • Segítséggel megkeresi a témakörhöz tartozó bibliai igehelyeket. • Saját szavaival meg tudja fogalmazni a következőket, melyekre példát is tud mondani: <ul style="list-style-type: none"> ○ próféta, királyság, fogság, Isten szerint dönteni egy helyzetben, • Ajánlott projekt: szituációs játékok az elvárásokról és ehhez kapcsolódóan beszélgetések, helyzet- és motiváció elemzések. • Kreatív közös gondolkodás az egyéni és közös feladatokról. • Korosztályának tipikus élethelyzetiből példákat tud mondani a következőkre: 	<i>Történelem:</i> Történetek Babilonról, az ókori világról. <i>Honismeret:</i> Helytörténeti helyi hagyományaink Magyarországon, és Jézus korában, az ókori Izraelben (épületek, ételek, edények, gazdálkodás módja stb.). <i>Természetismeret:</i> A kapcsolódó történetek növény és állatvilága. <i>Dráma:</i> Az alapvető fogalmak ismerete és alkalmazása játékok alapján és azok értéke-
Bibliai történetek – Ószövetség	Illés próféta (1Kir 17,1-7; 18,20-46)		
Bibliai történetek – Ószövetség	Illés és a sareptai özvegy (1Kir 17,8-24)		
Bibliai történetek – Ószövetség	Elizeus próféta (2Kir 2,1-18)		
Bibliai történetek – Ószövetség	Elizeus és Naamán (2Kir 5,1-19)		
Bibliai történetek – Ószövetség	Dániel Babilonban: a király álma (Dán 2)		
Bibliai történetek – Ószövetség	Három ifjú a tüzes kemencében (Dán 3,1-27)		
Isten közösséget formál	Amikor választani kell (Három ifjú a tüzes kemencében)		
Isten közösséget formál	Mit várnak el a körülöttem lévőktől?		

	(Dániel az oroszlánok vermében – bevezető óra)	<ul style="list-style-type: none"> ○ betegség, szükséghelyzet, társak nyomása, a hit tettekkel való megmutatása. 	lő megbeszélése során (szándék, feszültség, konfliktus, jelenet, dialógus, monológ, típus, ellentét és párhuzam, ritmus).
Bibliai történetek – Ószövetség	Dániel az oroszlánok vermében (Dán 6,2-25)		
Bibliai történetek – Ószövetség	Jónás próféta (Jón 1-4)		
Isten utat mutat a mindennapokban	Feladatomban van (Jónás története)		
Bibliai történetek – Ószövetség	Isten Igéje választás elé állít (Jer 36)		
Bibliai történetek – Ószövetség	Ezékiel próféta és a fogság (Ez 1-3)		
Kulcsfogalmak/ fogalmak		próféta, szükség, éhínség, betegség, választás, elvárás, feladat, választás, fogság	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)		<ul style="list-style-type: none"> • A következő bibliai történetek korosztályi szintű ismerete: Dániel az oroszlánok vermében, három ifjú a tüzes kemencében. • A következő személyek korosztályi szintű ismerete: Illés, Dániel, Jónás. • A kísértés fogalmának korosztályi szinten való megfogalmazása. • Ének 	

4. Tematikai egység		Történetek Jézus Krisztusról	Órakeret: 13 óra
Előzetes tudás		<ul style="list-style-type: none"> • A témakörhöz tartozó történetekkel kapcsolatos megelőző ismeretek, élmények. • Tapasztalati élmények a következőkről: keresztes, kísértés, függőség, hívás, diáknak lenni, árulás. 	+3 óra összefoglalás és ellenőrzés
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> • A témakörhöz tartozó bibliai történetek és alapvető kortörténeti háttérük megismertetése. • Tapasztalati élmények tudatosítása a következő téren: kísértés, függőség. Arra való rámutatás, hogy ezekkel, Isten segítségével harcolhatunk. • Keresztyén értékválasztás segítése. • Erkölcsi ítélőképesség fejlesztése: jó és rossz cselekedet. • Bátorítás Jézus Krisztus tanítványi hívogatásának meghallására. • Bátorítás arra, hogy a Jézus Krisztus által tanított elveknek megfelelően éljen. 	
Témák (Koncentrikus kör/ téma)		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Bibliai történetek – Újszövetség	Keresztes János próféta működése (Lk 3,1-18)	A tanuló: <ul style="list-style-type: none"> • Ismeri a témakörhöz tartozó történeteket, példázatokat és alapvető kortörténeti háttérüket. • Segítséggel megkeresi a témakörhöz tartozó bibliai igehelyeket. • A kísértésről, kísértés háttéréről és kísértésbe vivő tényezőkről szóló szituációs játék után keresi a háttérben lévő indítóokokat korosztályi szintjének megfelelően. • Ajánlott projekt: értékek elképzelt árverése során összegyűjti azokat az értékeket, melyeket fontosnak tart. • Kapcsolódási pontok, összefüggések keresése a testi és lelki fegyverzet között. • Saját szavaival meg tudja fogalmazni és példákat tud mondani a következőkre: 	<i>Történelem:</i> Élet a Római Birodalomban és más birodalmakban. A keresztyénség zsidó gyökerei, kialakulása és elterjedése. Az Újszövetség. Jézus története.
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus Krisztus megkeresztelkedése (Mt 3,13-17)		
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus Krisztus megkísértése (Lk 4,1-13). Böjt Jézus Krisztus szerint (Mt 6,16-18; Ézs 58)		
Isten utat mutat a mindennapokban	A lelki fegyverzet (Ef 6)		<i>Honismeret:</i> Hétköznapi és ünnepi viseletek Jézus korában (Jézus, Keresztes János)
Isten utat mutat a mindennapokban	Mindennapi kísértéseink: függőségek		

Bibliai történetek – Újszövetség	Máté elhívása (Mt 9,9-13)	<ul style="list-style-type: none"> ○ példázat, tanítvány, kísértés, függőség, bűjt, értékes, árulás, Jézus Krisztus tanítása szerint élni 	<p><i>Vizuális kultúra:</i> Magyarázó rajzok, képes használati utasítás pontos értelmezése. A legfontosabb vizuális jelek, szimbólumok értelmezése.</p> <p><i>Életvitel:</i> Ételek. Az étkezési szokások és azok történeti háttere. A bűjt szerepe.</p> <p><i>Dráma:</i> Mozgásos játékok az egész csoportot megmozgató kapcsolatteremtő, feszítő-lazító mozdulat játékok: pl. lánc-játékok</p>
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus tanít: a magvető példázata (Mt 13,3-23)		
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus tanít: az igazgyöngy (Mt 13,45-46)		
Isten utat mutat a mindennapokban	Értékválasztás, értékes – de mitől? (Az igazgyöngy példázata)		
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus tanít: aki kősziklára épít (Mt 7,24-27)		
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus tanít: a gonosz szőlőmunkások (Mt 21,33-45)		
Bibliai történetek – Újszövetség	Júdás elárulja Jézust (Mt 26,14-16; 26,47-56)		
Kulcsfogalmak/ fogalmak		próféta, Keresztelő János, Jordán folyó, keresztség, Messiás, Krisztus, Jézus tanít, Krisztus, példázat, magvető, értékválasztás, gonoszság, árulás	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)		<ul style="list-style-type: none"> • A magvető példázatának és az igazgyöngy példázatának korosztályi szintű ismerete. • Keresztelő János és Máté személyének korosztályi szintű ismerete. • A következő fogalmak korosztályi szinten való megfogalmazása: Messiás, Krisztus, kísértés, érték. • Ének 	

5. Tematikai egység	Ünnepeljünk együtt! (Mivel a tematika egység minden témája ehhez a koncentrikus körhöz tartozik, így nem kerül külön feltüntetésre)	Órakeret: 8 óra
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> • Ünnepekkel kapcsolatos élmények, tapasztalatok. • Az alsóbb évfolyamokon tanult bibliai történetek az ünnepekhez. 	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> • Karácsonyhoz, húsvéthoz, pünkösdhöz kapcsolódó történetek megismertetése. • Az ószövetségi Krisztusra vonatkozó próféciaik segítségével rámutatás arra, hogy Isten beteljesíti az ígéreteit. • Pál apostol megtérésének történetén keresztül a megtérés fogalmának és jelenségének ismertetése. • Isten megtérésre hívó szavának közvetítése. • Alázatosságra nevelés. • Arra való rámutatás, hogy az Istenben való hit több mint a konkrét tények és kézzelfogható bizonyítékok keresése. • A pünkösd történeteken és Pál megtérésének történetén keresztül a Szentlélek személyének alapvető tisztázása. • Az egyházi év ünnepeköreinek és a fő ünnepek összefoglaló megismertetése. 	
Témák (Koncentrikus kör/ téma)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Ünnepi készülődés a karácsonyra	<ul style="list-style-type: none"> • A témakörhöz tartozó bibliai történetek ismerete. • Segítséggel megkeresi a témakörhöz tartozó 	<p><i>Történelem:</i> Pünkösd/egyház - A keresztény egyház</p>
Adventi várakozás az Ószövetségben (Zak 9,9)		

<p>Az ószövetségi próféták Jézus eljöveteléről (Ézs 7,14; 9,1-6; 11,1-10; Mik 5,1-3)</p> <p>Ünnepi készülődés a húsvétra</p> <p>Jézus megmossa a tanítványai lábát (Jn 13,1-11)</p> <p>Jézus és Tamás (Jn 20,24-29)</p> <p>Ünnepi készülődés a pünkösdre</p>	<p>bibliai igehelyeket.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Részvétel az órai ünnepi készülődésekben és kreatív munkálatokban. Ajánlott projekt: adott ünnepekhez kapcsolódó népszokások megelevenítése. Pl. betlehemezés • A tanuló példákat tud mondani és meg tudja fogalmazni saját szavaival a következőket: <ul style="list-style-type: none"> ○ ószövetségi prófécia Jézusról, lábmosás, alázatosság, kézzelfogható tények keresése, megtérés, Szentlélek 	<p>(papok és szerzetesek). Középkori örökségeink: katedrálisok, könyvnyomtatás. A keresztény magyar állam megalapítása (Szt. István).</p>
<p>Saul megtérése (ApCsel 9,1-30)</p>		<p><i>Honismeret:</i> Ünnepi szokások fogalma, szerepe, általános jellemzői. (Ünnepkörök jeles napjai és jellemzői)</p> <p><i>Természetismeret:</i> Tájékozódás a térképen. Égitestek, csillagok, bolygók (napkeleti bölcsek)</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> A legfontosabb vizuális jelek, jelzések, szimbólumok (Keresztén szimbólumaink, ünnepekhez kapcsolódó jelképeink).</p> <p><i>Dráma:</i> Kapcsolatteremtés alapuló dramatikus játékok (pl.: lábmosás)</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>advent, ószövetségi próféták, prófécia, lábmosás, alázat, racionális látásmód, megtérés</p>	
<p>A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pál apostol személyének korosztályi szintű ismerete. • Az egyházi év fő ünnepeinek ismerete (neve, mikor és mit ünneplünk) • Ének 	

6. évfolyam

Összefoglalások, ellenőrzések óraszám: 10

Kerettanterv által betervezett óraszám: 54

Helyi sajátosságok óraszám: 8 óra (betervezve)

A minimum követelményeknek minden témánál része az az elvárás, hogy a tanuló vegyen részt a közös játékokban, feladatokban, beszélgetésekben és alkalmazkodjon azok szabályaihoz. Így külön nem kerül az egyes tematikai egységeknél feltüntetésre.

1. Tematikai egység		Ismerkedés a Bibliával és a reformátussággal	Órakeret: 17 óra + 2 óra összefoglalás, számonkérés (Apostoli Hitvallás után)
Előzetes tudás		<ul style="list-style-type: none"> Korábbi élmények a református gyülekezetről és az egyházi szokásrendszerekről. Tapasztalati élmények a következőkről: félelem, szomorúság, öröm, imádság, éneklés, hálaadás, bátorság, nehéz élethelyzetek. 	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai			
<ul style="list-style-type: none"> A tanév fő hittan témájára való ráhangolás és a tanév összegző lezárása. A református egyházhoz és a református gyülekezetekhez való pozitív érzelmi kötődés kialakítása. Arra való rámutatás, hogy Isten Igéjének minden élethelyzetben van üzenete. Bátorítás arra, hogy a tanulók saját érzéseiket, élethelyzeteiket Isten elé vigyék és keressék a Szentírásból az élethelyzetekre szóló választ. Az Istent magasztaló imádság jellegzetességeinek a bemutatása, magasztaló imádságra való bátorítás. A hálaadó énekek fogalmának megismertetése. A hit fogalmának tisztázása és bátorítás a hit megélésére a tanulók mindennapjaiban. A Biblia könyveinek és felosztásának megismertetése a tanulókkal. Az Apostoli Hitvallás megismertetése a tanulókkal. Az Apostoli Hitvallás egyes részeinek közös áttekintésével és elemzésével a korábban tanultak alapján összefoglalás a Szentháromság Istennel kapcsolatos alapvető ismeretekről. Bátorítás a hit egyéni megvallására a tanulók sajátos élethelyzeteiben. A konfirmációnak, mint a hit egyéni megvallásának a bemutatása. Az anyaggyülekezethez való kapcsolódás megerősítése az anyaggyülekezet történetének feltérképezése egyéni munka (vagy csoportmunka) révén. A tanuló bátorítása arra, hogy bekapcsolódjon a gyülekezeti szolgálatba a lehetőségeinek megfelelően. Arra való rámutatás, hogy a cselekedetek mindig azt tükrözik, hogy mit hiszünk, mit vallunk egy-egy dologról. Bátorítás a keresztyén hit megmutatására a tettek által is. 			
Témák (Koncentrikus kör/ téma)		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Isten utat mutat a mindennapokban	Életünk Isten előtt (Zsolt 139) (bevezető óra)	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ismeretek szerez a témakörhöz tartozó bibliai történetekről. Ismeri a Biblia felosztását és könyveit, képes megkeresni ezek alapján bibliai igeverseket és történeteket. Felidézve saját élethelyzeteit és ezekhez kapcsolódó érzéseit, megérti és keresi Isten ezekre adott válaszát a Szentírásban. Saját szavaival képes értelmezni a következőket, példát mondva rájuk: <ul style="list-style-type: none"> magasztaló imádság, Isten Igéjének üzenete van az életünkre, a hithez bátorság szükséges, a konfirmáció, mint a hit megvallá- 	<p><i>Gyülekezeti élet:</i> Konfirmációra való hívogatás és bátorítás. Az anyaggyülekezet történetének és szolgálati lehetőségeinek a megismerése.</p> <p><i>Irodalom:</i> A témához kapcsolódó fogalmi ismeretek tisztázása. A régió, lakóhely kultúrája, reformátussága, emlékei, emlékhelyei.</p>
Isten utat mutat a mindennapokban	Istennel a félelemben és a szomorúságban (Zsolt 3; 23; 46)		
Isten utat mutat a mindennapokban	Istennel az örömeinkben (Zsolt 103)		
Isten szól hozzánk	Az Isten által adott könyvtár		
Isten szól hozzánk	Imádkozunk! Az Istent magasztaló, dicsérő imádság és éneklés (Pál és Szilász a filippi börtönben)		
Isten szól hozzánk	Hallél zsoltárok (Zsolt 113-118)		

Isten utat mutat a mindennapokban	Kell-e bátorság a hithez? (Bevezetés a Hitvalláshoz, Zsid 11,1)	<p>sa.</p> <ul style="list-style-type: none"> Társaival vagy egyedül utánajár anyagyülekezete történetének, melyet röviden bemutat a kapcsolódó órán. Feltérképezi azokat a lehetőségeket, ahol be tud kapcsolódni szolgálatként a gyülekezetbe. 	<p><i>Természetismeret:</i> Kölcsönhatások az életközösségben: táplálkozási láncok, táplálékhálózatok. (Isten tökéletes világot alkotott). Veszélyeztetettsége miatt, fontos a védelme.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> A közvetlen környezetben található tárgyak, épületek (pl. templom, annak bútortáza, papi öltözet, textíliák, stb.) elemzése forma és rendeltetés, valamint a díszítés kapcsolatán keresztül. (Gyülekezetem története.)</p> <p><i>Dráma:</i> Beszédre készítő játékok, hanggyakorlatok, szókincs bővítő gyakorlatok</p>
Református keresztyénnek lenni	Isten a világ teremtője – Apostoli Hitvallás 1.		
Református keresztyénnek lenni	Jézus Krisztus váltságműve – Apostoli Hitvallás 2.		
Református keresztyénnek lenni	Jézus Krisztus visszajön (Jel 21) – Apostoli Hitvallás 3.		
Református keresztyénnek lenni	Jézus Krisztus egyháza – Apostoli Hitvallás 4.		
Református keresztyénnek lenni	A Szentírás tanítása a Szentlélekről		
Református keresztyénnek lenni	Mit vallok? (Konfirmáció, saját hitvallás)		
Református keresztyénnek lenni	Gyülekezetem története		
Református keresztyénnek lenni	Alkalmak és szolgálati területek a gyülekezetben		
Isten utat mutat a mindennapokban	Az életem Isten fényében (évváró óra)		
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Anyae gyház község, alkalmak, szolgálati területek, konfirmáció, Apostoli Hitvallás, egyház, Szentlélek, Teremtő Isten, Jézus Krisztus, váltságmunka, Istent dicsérő imádság, hallél zsoldár, Biblia felosztása, Biblia könyvei	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)		<ul style="list-style-type: none"> A Biblia könyveinek memoriter szintű ismerete. Az Apostoli Hitvallás memoriter szintű ismerete. Ének 	

2. Tematikai egység	A Tízparancsolat	Órakeret: 15 óra + 4 óra összefoglalás, számonkérés
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> Korábbi ismeretek élmények, tapasztalatok a kapcsolódó történetekről és a Tízparancsolatról. Tapasztalati élmények a szabályokról, vágyakozásról, másik nimmel való kapcsolatáról, kapzsiságról, szülők iránti tiszteletéről. 	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		
<ul style="list-style-type: none"> A Tízparancsolat megismertetése a tanulókkal. Szabályok tiszteletére, törvénytiszteletre nevelés. Arra való rámutatás és bátorítás, hogy a Tízparancsolat Isten által adott útmutató az emberi létünk megéléséhez. Az egyes parancsolatok tanulók életvalóságához való kapcsolódási pontjaira való rámutatás és a diákok hozzásegítése ahhoz, hogy saját maguk értelmezzék az egyes parancsolatokat saját élethelyzeteikre. Erkölcsei ítéloképesség fejlesztése a parancsolatokról való közös gondolkodás révén. Keresztyén értékrend felmutatása és bátorítás annak a megélésére. Rámutatás arra az összefüggésre, ami Jézus Krisztus tanítása és a Tízparancsolat között van. 		

Témák (Koncentrikus kör/ téma)		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Szabad órakeret	Szabályaink (bevezető óra)	A tanuló:	<i>Természetismeret:</i>
Bibliai történetek – Ószövetség	Isten a Tízparancsolatot adja a népének (bevezető óra)	<ul style="list-style-type: none"> Megismeri a Tízparancsolat, mint Isten útmutatását az ember életére. 	A serdülőkor változásai: Konfliktusok, nem működések, függőségek (alkohol, drog, cigaretta), fiatalkori bűnözés.
Bibliai történetek – Ószövetség	1. parancsolat – Az egyiptomi szabadulás története (2Móz 14,15-31)	<ul style="list-style-type: none"> Saját szavaival képes értelmezni és példákat mondani minden parancsolatra. 	Viselkedési normák, szabályok jelentősége az ember életében.
Bibliai történetek – Ószövetség	2. parancsolat – Az aranyborjú (2Móz 32),	<ul style="list-style-type: none"> Felismeri, hogy az Isten által adott Törvény örökérvényű. 	A családi és társas kapcsolatok jelentősége.
Bibliai történetek – Ószövetség	3. parancsolat – Dávid és Góliát (1Sám 17)	<ul style="list-style-type: none"> Keresi a lehetőségeit annak, hogyan tudja saját életében megélni Isten törvényeit. 	<i>Dráma:</i>
Bibliai történetek – Ószövetség	4. parancsolat – Salamon templomot épít az Úrnak (1Kir 6; 8,22-61)	<ul style="list-style-type: none"> Szabályjátékok segítségével elemez néhány szabályt. Beszélgetés során felismeri annak a jelentőségét, hogy az emberi életnek szüksége van szabályokra. 	Döntési helyzetek elemzése, feldolgozása, dramatikus tevékenységekkel (pl. a tanulókat érdeklő konfliktushelyzetek, emberi problémák alapján – a Tízparancsolat fényében).
Bibliai történetek – Ószövetség	5. parancsolat – Dávid és Absolon (2Sám 15,1-16)	<ul style="list-style-type: none"> Segítséggel megkeresi a témakörhöz tartozó bibliai ígehelyeket a Bibliában. 	
Bibliai történetek – Ószövetség	6. parancsolat – Káin és Ábel (1Móz 4,1-16)	<ul style="list-style-type: none"> Szituációs játékok segítségével csoportosan vagy közösen elemez egyes parancsolatokhoz kapcsolódó etikai kérdéseket, élethelyzeteket. 	
Isten utat mutat a mindennapokban	Kapcsolat a másik nemmel (7. parancsolat előtti bevezető óra)	<ul style="list-style-type: none"> Kritikusan érvel etikai kérdésekben, pl. kapcsolat a másik nemmel, lopás, stb. 	
Bibliai történetek – Ószövetség	7. parancsolat – Dávid és Betsabé (2Sám 11,1-12,23)		
Bibliai történetek – Ószövetség	8. parancsolat – Géházi kapzsisága és bűnhődése (2Kir 5,19-27)		
Bibliai történetek – Ószövetség	9. parancsolat – A Nagytanács elhatározza Jézus halálát (Jn 11,45-57; Mk 14,56-64)		
Isten utat mutat a mindennapokban	Bárcsak nekem is lenne! (Vágyaink)		
Bibliai történetek – Ószövetség	10. parancsolat – Nábót szőlője (1Kir 21)		
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus és a Tízparancsolat (Mt 12,9-14. Lk 10,25-28)		
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Tízparancsolat, szabályok, aranyborjú, bálványimádás, Góliát, Salamon, Dávid, Absolon, Káin és Ábel, Géházi, kapzsiság, bűnhődés, Nábót szőlője,	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)		<ul style="list-style-type: none"> Az aranyborjú történetének korosztályi szintű ismerete. A Tízparancsolat és Mt 5,17 memoriter szintű ismerete. Mózes, Dávid, Nábót személyének korosztályi szintű ismerete. A tanuló képes néhány mondatban értelmezni a Tízparancsolatot. Ének 	

3. Tematikai egység	Történetek Jézus Krisztusról	Órakeret: 10 óra +2 óra összefoglalás és ellenőrzés
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> A témakörhöz tartozó történetekkel kapcsolatos megelőző ismeretek, élmények. Tapasztalati élmények a következőkről: szeretet, kirekesztés, befogadás, hála, megbocsátás, adósság, betegség, meggyógyulás. 	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		
<ul style="list-style-type: none"> A témakörhöz tartozó bibliai történetek és alapvető kortörténeti háttérük megismertetése. 		

<ul style="list-style-type: none"> • A példázat fogalmi értelmezésének bővítése. • A krisztusi lelkület fogalmának és jellegzetességeinek megismertetése. Krisztusi lelkületre nevelés. • A példázatokon keresztül Isten következő tulajdonságainak bemutatása: megértés, elfogadás, megbocsátás. • Rámutatás Isten elfogadó és megbocsátó szeretetére. A tanulók hívogatása és bátorítása Isten szeretetének elfogadására. • Rámutatás Jézus Krisztus betegségek fölötti hatalmára. • Egészséges életmódra nevelés, arra való rámutatással, hogy az egészség nemcsak a testi tünetek hiányát jelenti, hanem azt is, hogy lelkileg rendben vagyunk. 			
Témák (Koncentrikus kör/ téma)		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Isten utat mutat a mindennapokban	Mit jelent önmagunk és mások szeretete? (1Kor 13)	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ismeri a témakörhöz tartozó bibliai történeteket és alapvető kortörténeti hátterüket. • Segítséggel megkeresi a témakörhöz tartozó bibliai igehelyeket a Bibliában. • Szituációs játékokon keresztül a befogadás, elfogadás, megbocsátás, tékozlás kiábrázolása és a játékok után elemző beszélgetés. • A példázatok közös, kreatív értelmezésén keresztül megismeri Isten megértő, elfogadó és megbocsátó szeretetét. Saját szavaival mindennapi élethelyzetekhez kapcsolódó példákat tud mondani. • Felismeri a következőket: <ul style="list-style-type: none"> ○ Isten mindannyiunkra vár. ○ a teljes egészség azt jelenti, hogy a lélekben is egészségesek vagyunk. • Saját életéből példákat tud mondani arra, hogy mi mindenért lehet hálás. 	<p><i>Irodalom:</i> Családi, baráti kapcsolatok sokfélesége az irodalmi művekben. A mitológiai és bibliai történetektől a kortárs irodalomig, magyar és világirodalmi szemelvényekkel.</p> <p><i>Dráma:</i> Egyszerű elemekből építkező mozgássor létrehozása. Helyzetgyakorlatok: pl. Jézus és Péter párbeszéde</p>
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus a megdicsőülés hegyén (Mt 17,1-8)		
Bibliai történetek – Újszövetség	Az adós szolga példázata (Mt 18,21-35)		
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézust nem fogadják be egy samáriai faluban (Lk 9,51-56)		
Isten utat mutat a mindennapokban	A krisztusi lelkület (Jézust nem fogadják be egy samáriai faluban)		
Bibliai történetek – Újszövetség	A tékozló fiú példázata (Lk 15,11-32)		
Bibliai történetek – Újszövetség	A tíz leprás meggyógyítása (Lk 17,11-19)		
Isten utat mutat a mindennapokban	Érzéseink: hála (A tíz leprás meggyógyítása)		
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Szeretet, adós szolga, példázat, Samária, elfogadás, befogadás, tékozló fiú, megbocsátás, lepra, leprás, gyógyítás, hála.	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)		<ul style="list-style-type: none"> • A tékozló fiú példázatának és a tíz leprás meggyógyítási történetének korosztályi szintű ismerete. • Ének 	

4. Tematikai egység		Az egyház története	Órakeret: 8 óra + 2 óra összefoglalás és ellenőrzés
Előzetes tudás		<ul style="list-style-type: none"> • Korábbi ismeretek élmények, tapasztalatok a kapcsolódó témákról. • Kapcsolódó korábbi történelmi ismeretek. 	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> • A témakörhöz kapcsolódó egyháztörténeti személyek és események megismertetése. • Rámutatás arra, hogy az egyház története párhuzamos a világi történelemmel. • A tanulók hozzásegítése ahhoz, hogy meglássák az összefüggéseket az egyháztörténet és a történelem között. • Arra való rámutatás, hogy minden történelmi időben lehetőség van megélni az Istennel való kapcsolatot. Bátorítás arra, hogy a tanuló ugyanezt tegye a saját korában. • Fogalmi tisztázások: egyházatyák, szerzetesrend, reformátorok. • Arra való rámutatás, hogy a megyében, egyházmegyében milyen magyar reformátorok voltak. • Magyar református identitásra nevelés. 	
Témák (Koncentrikus kör/ téma)		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok

Református keresztyénnek lenni	Augustinus és az egyházatyák	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> Alapvető ismereteket szerez az egyház kezdeteiről és a magyar keresztyén egyház születéséről. Saját szavaival képes értelmezni a szerzetesrend, egyházatyá, reformátor, magyar reformátor fogalmakat. Példát tud mondani ezekre. Felismeri azt, hogy városában (megyében, egyházmegyében) milyen emlékek vannak a magyar reformáció korából. Ajánlott projekt: látogatás egy környékbeli emlékműnél. Ismeri a bibliás fejedelem és protestáns fejedelem kifejezéseket. Példákat tud ezekre erre mondani. Keresi az összefüggéseket és a kapcsolatokat a történelem és az egyház története között meglévő ismeretei alapján. Képes értelmezni a magyar református fogalmát, szituációs játékok segítségével példákat tud mondani rá. 	<p><i>Történelem:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> A reformáció és a katolikus megújulás Európában, Magyarországon. Az Erdélyi Fejedelemség aranykora Bethlen Gábor idején. Habsburg-ellenes harcok és vallási mozgalmak a XVII. században. <p><i>Ének-zene:</i></p> <p>Gregorián énekek, reformációi énekek, történelmi énekek, stb.</p> <p><i>Dráma:</i></p> <p>Szabad asszociációs játékok. Improvizáció a tanár által meghatározott témára</p>
Református keresztyénnek lenni	István király: a magyar keresztyén egyház kezdetei		
Református keresztyénnek lenni	Assisi Ferenc és a szerzetesrendek		
Református keresztyénnek lenni	Az egyház megreformálásának az igénye (Luther, Kálvin)		
Református keresztyénnek lenni	Magyar reformátorok a környezetünkben		
Szabad órakeret	Látogatás egy környékbeli emlékműnél		
Református keresztyénnek lenni	A bibliás fejedelem		
Református keresztyénnek lenni	Protestáns fejedelmek		
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Augustinus, egyházatyá, István király, magyar keresztyén egyház, szerzetesrend, Assisi Ferenc, reformáció, Luther Márton, Kálvin János, magyar reformáció, magyar református	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)		<ul style="list-style-type: none"> István Király, Kálvin János és a városában, megyében élt magyar reformátor személyének korosztályi szintű ismerete. A reformáció fogalmának és jelentőségének az ismerete. Ének 	

5. Tematikai egység	Ünnepeljünk együtt! (Mivel a tematikai egység minden témája ehhez a koncentrikus körhöz tartozik, így nem kerül külön feltüntetésre)	Órakeret: 9 óra
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> Ünnepekkel kapcsolatos élmények, tapasztalatok. Az úrvacsorához, mint gyülekezeti szokáshoz kapcsolódó élmények. 	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> Karácsonyhoz, húsvéthoz, pünkösdhöz kapcsolódó történetek megismertetése. A karácsonyi ünnepkör fogalmának és tartalmának megismertetése. A reformáció ünnepének megismertetése, történelmi háttér felidézése. A „szüntelen reformáció” reformátori alapelv és jelentésének megismertetése. Ez által a szüntelen megújulásra való nevelés. Az ünnepi hangulat megalapozása. Istennel való ünneplésre nevelés. A páskavacsora, utolsó vacsora és az úrvacsora tartalmának és jelentőségének megismertetése, a köztük való kapcsolatra való rámutatás. Vágyakozás felébresztése az úrvacsorán való részvétel iránt. 	
Témák (Koncentrikus kör/ téma)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Reformáció ünnepe: az egyház megújulása, Luther és Kálvin	A tanuló:	Életvitel: A tárgykészítés, mo-

Szabad órakeret: ünnepi készülődés a karácsonyra (1 óra)	<ul style="list-style-type: none"> • Ismeri a témakörhöz tartozó bibliai történeteket és alapvető kortörténeti hátterüket. • Részt vesz az órai ünnepi készülődésekben és kreatív munkálatokban. Ajánlott projekt: a karácsonyi ünnepek kreatív összefoglalása. • Ismeri a reformáció emlékünnepét. • Ismeri a „szüntelen reformáció” alapvetést és saját szavaival képes értelmezni, példát mondani rá. • Ismeri a páskavacsora, utolsó vacsora, úrvacsora fogalmát és a közöttük lévő összefüggést. • A tanuló felismeri, hogy életünk utolsó pillanatáig sem késő Istenhez fordulni. • Saját szavaival össze tudja foglalni az első gyülekezet jellegzetességeit. 	<p>dellezés, mint hobbi lehetőségeinek megismerése (ünnepeket megelőző barkácsolás).</p> <p>Dráma: Különböző karakterek mozgásbeli kifejezése. Történet megelevenítése: hangos-kép állókép, szereplők megszólalása. Pl.: utolsó vacsora, úrvacsora</p>
Karácsonytól vízkeresztig, a karácsonyi ünnepek (Jn 1,1-18)		
Szabad órakeret: ünnepi készülődés a húsvétra (1 óra)		
A páskavacsora és az utolsó vacsora, úrvacsora (Mk 14,3-25)		
Jézus megszólítja a gonosztevőt a kereszten (Lk 23,32-43)		
Jézus Krisztus feltámadása (Mt 28,1; Jn 20,26)		
Szabad órakeret: ünnepi készülődés a pünkösdre (1 óra)	<ul style="list-style-type: none"> • A tanuló felismeri, hogy életünk utolsó pillanatáig sem késő Istenhez fordulni. • Saját szavaival össze tudja foglalni az első gyülekezet jellegzetességeit. 	
Az első gyülekezet (ApCsel 11,19-26; 2,42-47)		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Karácsonyi ünnepek, páskavacsora, utolsó vacsora, úrvacsora, első gyülekezet, reformáció emlékünnep, semper reformanda (szüntelen reformáció)	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)	<ul style="list-style-type: none"> • A reformáció és az úrvacsora fogalmának és jelentőségének az ismerete. • A karácsonyi ünnepek fogalmának és a hozzá tartozó ünnepek ismerete. • Kálvin János és Luther Márton személyének korosztályi szintű ismerete. • Ének 	

7. évfolyam

Összefoglalások, ellenőrzések óraszám: 10

Kerettanterv által betervezett óraszám: 55

Helyi sajátosságok óraszám: 7 óra (4 betervezve)

A minimum követelményeknek minden témánál része az az elvárás, hogy a tanuló vegyen részt a közös játékokban, feladatokban, beszélgetésekben és alkalmazkodjon azok szabályaihoz. Így külön nem kerül az egyes tematikai egységeknél feltüntetésre.

1. Tematikai egység	Ismerkedés a Bibliával és a reformátussággal	Órakeret: 25 óra
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> • Korábbi élmények a református gyülekezetről és szokásrendszeréről. • Tapasztalati élmények, előzetes tudás a hitről, hitért való harcokról. • Korábbi történelmi ismeretek az egyháztörténeti részek kapcsán. 	+ 4 óra összefoglalás számonkérés (egyháztörténeti részeknél)
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		
<ul style="list-style-type: none"> • A tanév fő hittan témájára való ráhangolás és a tanév összegző lezárása. • A református egyházhoz és a református gyülekezetekhez való pozitív érzelmi kötődés kialakítása. • Önismereti fejlesztés a csoporthoz illő önismereti játékok segítségével. • Arra való rámutatás, hogy Isten konkrétan minket szólít meg Igéje (a teljes Szentírás által). A tanulók hívogatása és buzdítása arra, hogy naponként olvassák a Bibliát és keressék Isten életükre szóló üzenetét. Ennek a gyakoroltatása kreatív közös igemagyarázat révén. • A hitvallás és hitvalló életmód néhány példájának bemutatása a gályarabok és hitvalló őseink élettörténetei kapcsán. • Arra való rámutatás, hogy a közösségben mindenkinek meg van a helye. A tanulók hozzásegítése egymás elfogadásához, pozitív, nyílt és elfogadó attitűd kialakításához. 		

- Keresztyén felekezetek jellegzetességeinek megismertetése, és arra való rámutatás, hogy a keresztyén felekezetek tagjai testvéreink a hitben. Az ökumené fogalmának és lehetőségeinek megismertetése.
- Imádságos lelkületre nevelés részeként az imádságos lelkület különböző példáinak a bemutatása (Szentírásból és történelemből). A „szüntelenül imádkozzatok”, „imádkozzál és dolgozzál” alapelvek és tartalmuk megismertetése.
- A tanulók bátorítása az egyéni csendességre és fohászokra.
- A diakónia fogalmának megismertetése, az MRE szeretetszolgálati területeinek bemutatása, a helyi egyházközségek szeretetszolgálatának feltérképezése.
- Egy szeretetintézmény meglátogatása révén a tanulói tapasztalatok bővítése a szeretetszolgálat lehetőségeivel és az intézményben élőkkel kapcsolatban.
- Az MRE legismertebb ifjúsági alkalmainak (Csillagpont, regionális alkalmak, stb.) bemutatása, hivatás az ifjúsági csoportok látogatására. Vágyakozás felkeltése a gyülekezet ifjúsági csoportjába való tartozásra.
- Arra való rámutatás, hogy Istennel való kapcsolatunk folyamatosan változik, ami a szüntelen megújulás része.
- Példák keresése a saját iskolából korábban élt református személyek megismerése révén.

Témák (Koncentrikus kör/ téma)		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Isten utat mutat a mindennapokban	Ki vagyok én? (Bevezető óra)	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • felismeri annak a lehetőségét, hogy Isten nemcsak magához hívja az egyéneket, hanem bátorít és küld mások felé. Saját szavaival meg tudja fogalmazni, hogyan hívja őt Isten magához. Keresi annak a lehetőségeit, hogy őt hová és kikhez küldi Isten. • Részt vesz az önismereti játékokban. • A teljes Szentírást, mint Isten Igéjét érti. • Tipikus megnyilvánulások alapján (köszöntés, szóhasználat) felismeri a keresztyén testvérfelekezeteket. • Ismeri az ökumené fogalmát és törekszik a testvéri attitűdre a testvérfelekezetekkel. • Ismeri gyülekezeti, egyházmegyei, egyházkerületi vagy az országos egyház által szervezett ifjúsági csoportokat és alkalmakat. • Ismeri a fohász és az egyéni csendesség lehetőségeit, törekszik ezek megélésére. • Ismeri az „Imádkozzál és dolgozzál!” alapelvet és törekszik ennek megfelelően élni. • Az egyháztörténeti példák révén megismeri annak a lehetőségét, hogy férfiként és nőként is lehet Istent szolgálni. Keresi annak a lehetőségeit, ő hogyan szolgálhatja Istent saját körülményei között. • Képes értelmezni és saját szavaival példákat mondani a hitvalló életre az egyháztörténelemből. 	<p><i>Magyar nyelv:</i> Vélemény, vita, érv, hozzászólás képességének fejlesztése. Szövegértés (Bibliaolvasás, értelmezés) A szókinccs változása: régi és új szavak, kifejezések gyűjtése a Biblia világából.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Személyes véleményt kifejező elemző jellegű vizuális megjelenítés adott témában (pl. felnőtté válás, tolerancia, szorongás, stb.)</p> <p><i>Történelem:</i> Népek egymásra hatása, együttélése. A nemzetiségek, felekezetek helyzete. (Kisebbség, többség.)</p> <p><i>Életvitel:</i> Karrier és hivatás fogalma, ezek hatása családi szerepek, értékrend és munkamegosztás alakulása. A családok eltérő helyzete, életszínvonala a XIX. század végén.</p> <p><i>Történelem:</i> A kommunista diktatúra a Szovjetunióban. A GULAG rendszere.</p>
Isten szól hozzánk	Hogyan szól hozzám Isten a Szentírásban? (2Tim 3,16)		
Isten utat mutat a mindennapokban	A hit válasz Isten vonzására		
Isten közösséget formál	Kapcsolataink (család, barátok, csoportok)		
Református keresztyénnek lenni	Hűség a hitben: Gályarabok, hitvalló ősünk		
Református keresztyénnek lenni	A protestánsok küzdelmei (vallásszabadság, vallási egyenjogúság)		
Isten közösséget formál	Testvéreink a hitben: keresztyén felekezetek		
Református keresztyénnek lenni	Az ökumené jelentése és jelentősége		
Református keresztyénnek lenni	Egy ökumenikus hittanóra		
Isten szól hozzánk	Imádkozunk! A fohász és az egyéni csendesség (Jézus elcsendesedései: Mk 6,46. Imádság a Gecsemáné kertben)		
Isten szól hozzánk	Imádságos lelkület a Szentírásban (Nehémiás, Dániel, Pál apostol)		
Isten szól hozzánk	Szüntelen imádkozzatok! Szikszai György: Tanítások és imádságok		
Református keresztyénnek lenni	Imádkozzál és dolgozzál! A munka Isten által adott feladatunk		
Református	A református egyház		

keresztyénnek lenni	diakóniája (Jak 2,14-26)		Kultúra, művelődés a Horthy-korszakban. Gyermekek nevelése, oktatása. Dráma: Szituációs gyakorlatok. A beleélő képesség fejlesztése. Alkalmazkodás, érdekérvényesítés.
Református keresztyénnek lenni	Protestáns nők Isten szolgálatában: Lorántffy Zsuzsanna, Árva Bethlen Kata		
Református keresztyénnek lenni	Magyar protestánsok a magyar irodalomban		
Református keresztyénnek lenni	Szüntelen reformáció: hogyan változunk a hitben?		
Református keresztyénnek lenni	Hitvalló elődeink (saját iskolából hitvalló elődök)		
Isten közösséget formál	Isten vonzásában: ifjúsági csoportok és találkozók		
Isten utat mutat a mindennapokban	Hogyan hív engem Isten? (évváró óra)		
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Ökumené, diakónia, ifjúsági csoportok, magyar protestánsok, szüntelen reformáció, „Imádkozzál és dolgozzál!” Szikszai György, fohász, egyéni csendesség, keresztyén felekezetek, gályarabok, vallásküzdelmek	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)		<ul style="list-style-type: none"> Egy szabadon választott magyar református személyének az ismerete, a 17-19. század legalább két magyar protestáns alakjának, nevének és munkásságának az ismerete. Tudja a gályarabok történetét a saját szavaival megfogalmazni. 2Tim 3,16 memoriter szintű ismerete. Fohász, ökumené, diakónia fogalmának korosztályi szintű ismerete. Ének 	

2. Tematikai egység		Isten hívása az Ószövetségben	Órakeret: 4 óra + 1 óra összefoglalás, számonkérés
Előzetes tudás		<ul style="list-style-type: none"> Korábbi ismeretek, élmények, tapasztalatok a kapcsolódó történetekről és személyekről. Tapasztalati élmények a hívásról, identitásról. 	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai			
<ul style="list-style-type: none"> Az identitás fogalmának felhasználásával az Istenhez való tartozás fogalmának tisztázása. A témakörhöz tartozó történetek és személyek, valamint alapvető kortörténeti háttér megismertetése. Isten tanuló felé irányuló hívogatásának közvetítése. Arra való rámutatás, hogy a hit tudatos döntést jelent. Bátorítás arra, hogy tudatosan vállalja az Isten népéhez és a református egyházközösséghez való tartozást, keresve annak a lehetőségét a mindennapokban. Rámutatás arra, hogy Isten hívása azt is jelenti, hogy feladatot bíz ránk. A tanuló nevelése arra, hogy minden életkorban keresse az Istentől kapott életfeladatait. A témakörhöz tartozó könyvek bibliai helyének megismertetése. 			
Témák (Koncentrikus kör/ téma)		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Szabad órakeret	Identitás: mit jelent Istenhez tartozni? 1 óra	A tanuló:	<i>Vizuális kultúra:</i> Személyes gondolatok, érzelmek vizuális megjelenítése a vizuális kifejezés alapvető eszközeinek segítségével.
Isten utat mutat a mindennapokban	Aki Isten népét választja (Ruth)	<ul style="list-style-type: none"> Ismeri a témakörhöz tartozó bibliai történeteket, alapvető kortörténeti háttérrel és a következő személyeket: Ruth, Ézsaiás, Jeremiás. Ismeri a próféta fogalmát, tud bibliai példákat mondani erre. Felismeri a kapcsolatot a között, hogy 	
Bibliai történetek – Ószövetség	Ézsaiás próféta elhívása (Ézs 6)		
Bibliai történetek – Ószövetség	Jeremiás próféta elhívása (Jer 1,1-10; 1,17-19)		

		<p>Isten hív és ezzel együtt feladatot bíz az elhívottra. Törekszik ezeknek a feladatoknak a felismerésére.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Felismeri, hogy a hit tudatos döntést jelent. • Identitása fejlődik, felismeri, hogy az identitásának része az is, ha egy néphez, közösséghez tartozik. • Képes megkeresni a Bibliában Ruth könyvét, Ézsaiás és Jeremiás próféta könyveit. 	<p><i>Életvitel:</i> A települési és a tágabb környezet gazdasági, foglalkoztatási, továbbtanulási lehetőségei. (Más városban lévő gyülekezetek)</p> <p>Dráma: Páros, kiscsoportos és csoportos interakciós játékok. Játékok maszkokkal, bábokkal. Különböző karakterek megjelenítése.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Identitás, Ruth könyve, Ézsaiás, Jeremiás, próféta, elhívás	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)		<ul style="list-style-type: none"> • Saját szavaival tudja megfogalmazni az elhívás fogalmát és tudjon a tanultak alapján példát mondani rá. • Ének 	

3. Tematikai egység		Történetek Jézus Krisztusról	Órakeret: 13 óra +3 óra összefoglalás és ellenőrzés
Előzetes tudás		<ul style="list-style-type: none"> • A témakörhöz tartozó történetekkel kapcsolatos megelőző ismeretek, élmények. • Tapasztalati élmények a következőkről: boldogság, kitartás, várákozás, elégedettség, gazdagság, szegénység, remény, reménytelenség, ítélkezés, elfogadás, kirekesztés. 	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai			
<ul style="list-style-type: none"> • A témakörhöz tartozó bibliai történetek és alapvető kortörténeti háttérük megismertetése. • Önismeret fejlesztése játékok, beszélgetések alapján az elégedettségről, saját magunkról, a boldogságról, reményről és reménytelenségről. • A történetekhez tartozó korábbi tapasztalati élmények tudatosítása és a tanulók segítése abban, hogy mindezeket saját pozitív fejlődésük érdekében használják. • A boldogmondások segítségével keresztyén értékrend közvetítése és a tanulók bátorítása, annak életükbe való adaptálására. • Gazdasági nevelés, tudatos javakkal való élésre nevelés. • Rámutatás arra, hogy igazi reménye annak van, aki Istenben bíz, és Rá hagyatkozik. A tanulók bátorítása arra, hogy minden helyzetben merjenek Istenben reménykedni. • Erkölcsi ítélőképesség fejlesztése és ítélkezés, előítéletek helyett krisztusi elfogadásra nevelés. • A krisztusi elfogadás fogalmának és sajátosságainak megismertetése. 			
Témák (Koncentrikus kör/ téma)		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus a boldog életről tanít (Mt 5,3-10)	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ismeri a témakörhöz tartozó bibliai történeteket és alapvető kortörténeti háttérüket. • Önismerete fejlődik, saját szavaival meg tudja fogalmazni a következőket (példákat tud mondani rájuk) <ul style="list-style-type: none"> ○ boldognak lenni, ○ ki vagyok én, ○ ami elégedetté tesz, ○ reménykedés és reménytelenség, ○ ítélkező és előítéletes magatartás, 	<p><i>Történelem:</i> - Az első és második világháború. Béke, háború, hadviselés. (Boldogok, akik békét teremtenek... - Mt. 5,9a)</p> <p>- Gazdasági világváltság az Egyesült Államokban és Európában (Mi tesz elégedetté?)</p>
Isten utat mutat a mindennapokban	Boldog lehetek (Boldogmondások)		
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus a helyes sorrendről tanít (Lk 10,38-42)		
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus önmagáról tanít (Jn 6,35. 51; 8,12; 10,7-15; 11,25; 14,6; 15,1-2)		
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus tanít: A tíz szűz példázata (Mt 25,1-13)		
Bibliai történetek	Jézus tanít: A bolond		

– Újszövetség	gazdag (Lk 12,16-21)	<ul style="list-style-type: none"> ○ krisztusi elfogadás. ● Szituációs játékok, beszélgetések által fölismeri, hogy milyen javai vannak, igyekszik ezekkel korosztályi szintjének megfelelően tudatosan élni. ● Helyzettanulmányok, képelemzések révén keresi annak a lehetőségeit, hogyan tud segíteni azoknak, akiknek nála kevesebbük van. 	<p>Hogyan bánjunk javainkkal – A bolond gazdag példázata).</p> <p>- Nemzetiszocializmus Németországban, Hitler a diktátor. A náci terjeszkedés kezdetei Európában. (Krisztusban tehát nincs zsidó, sem görög, nincs szolga, sem szabad... - Gal. 3,28 /Előítéletek és a krisztusi elfogadás/)</p> <p>Dráma: Dramatikus formák használata: szobor, állókép, gondolatkövetés, napló/levél monológ.</p>
Isten utat mutat a mindennapokban	Mi tesz elégedetté? (A bolond gazdag, Lk 12,16-21)		
Isten utat mutat a mindennapokban	Hogyan bánjuk a javainkkal?		
Isten utat mutat a mindennapokban	Nincs reménytelen helyzet (Jézus a tengeren jár, Mt 14,22-33)		
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus gyógyít: a kapernaumi százados szolgája (Lk 7,1-10)		
Bibliai történetek – Újszövetség	Beszélgetés Jézussal: Nikodémus (Jn 2,23-3,21)		
Isten közösséget formál	Ítékezés és a krisztusi elfogadás (A házasságtörő nő, Jn 8,1-11)		
Isten közösséget formál	Előítéletek és a krisztusi elfogadás (Gal 3,28-29. Kornéliusz és Péter)		
Kulcsfogalmak/ fogalmak		boldogság, kitartás, várakozás, elégedettség, gazdagság, szegénység, remény, reménytelenség, ítékezés, krisztusi elfogadás, kirekesztés, példázat, boldogmondások, bolond gazdag példázata, javaink, házasságtörés, a tíz szűz példázata, Jézus „én vagyok” mondásai.	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)		<ul style="list-style-type: none"> ● A bolond gazdag példázatának, a boldogmondásoknak, a tíz szűz példázatának, Kornéliusz és Péter történetének korosztályi szintű ismerete. ● Jézus „én vagyok” mondásai közül egy szabadon választott mondanévi memoriter szintű ismerete. ● Ének 	

4. Tematikai egység		Élet az apostoli korban	Órakeret: 6 óra + 2 óra összefoglalás és ellenőrzés
Előzetes tudás		<ul style="list-style-type: none"> ● Korábbi ismeretek élmények, tapasztalatok a kapcsolódó történetekről. ● Történelmi ismeretek Róma, a missziói utak, az első keresztyének és a vértanúság kapcsán. 	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai			
<ul style="list-style-type: none"> ● A témakörhöz kapcsolódó bibliai történetek és alapvető kortörténelmi háttér megismertetése. ● Az első gyülekezetek és az apostoli kor fő jellegzetességeinek megismertetése. ● Pál apostol missziói útjainak megismertetése. ● A misszió fogalmi tisztázása és a vágyakozás felébresztése Isten Igéjének hirdetése iránt. ● A vértanúság fogalmának tisztázása és István vértanú példájának megismertetése. ● István vértanú történetén keresztül a hitvalló lelkiületre való rámutatás. 			
Témák (Koncentrikus kör/ téma)		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Szabad órakeret	Az apostolok korának fő jellegzetességei (1 óra)	A tanuló: <ul style="list-style-type: none"> ● Képes saját szavaival értelmezni és röviden összefoglalni az apostoli kor jellegzetességeit, a vértanúság és a missziói utak fogalmát. ● Ismer néhány állomást Pál missziói útjairól és térképen képes megkeresni azokat. 	Történelem: A gyarmatbirodalmak kialakulása. Misszió a gyarmatokon.
Bibliai történetek – Újszövetség	Hűség a hitben: István vértanú (ApCsel 6,1-15)		
Bibliai történetek – Újszövetség	Pál apostol missziói útjai (ApCsel 14,8-18; 16,1-10; 19,1. 23-40)		

Bibliai történetek – Újszövetség	Pál útja Rómába (ApCsel 27-28)		Dráma: Az adott történetben: tevékenységek szituációkba történő megvalósítása (a szereplők szándékai, viszonyai)
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Apostoli kor, vértanúság, István, missziói utak, Róma, hajóút	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)		<ul style="list-style-type: none"> • Pál apostol és István vértanú személyének korosztályi szintű ismerete. • Pál apostol missziói útjai közül legalább három állomás ismerete. • Ének 	

5. Tematikai egység	Ünnepeljünk együtt! (Mivel a tematika egység minden témája ehhez a koncentrikus körhöz tartozik, így nem kerül külön feltüntetésre)	Órakeret: 11 óra
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> • Ünnepekkel kapcsolatos élmények, tapasztalatok. • Tapasztalati élmények, ismeretek a következőkkel kapcsolatban: környezetvédelem, gyász. 	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		
<ul style="list-style-type: none"> • Karácsonyhoz, húsvéthoz, pünkösdhöz kapcsolódó történetek megismertetése. • Ünnepi hangulat megalapozása, bátorítás az egyházi ünneplésbe való bekapcsolódásra. • A „teremtés hete” fogalmának, tartalmának és jelentőségének megismertetése. A tanulók segítése, hogy keressék a kapcsolódási pontokat a „teremtés hetébe” való bekapcsolódáshoz. • A gyásszal kapcsolatos tapasztalati élmények tudatosítása és lelkipozítói segítségnyújtás azok feloldásában. • Gyászolók vasárnapjának megismertetése. • Rámutatás arra, hogy Jézus Krisztus feltámadásával végső győzelmet szerzett a halál fölött. • A keresztnak, mint győzelmi jelképnek a tudatosítása. • A Szentlélek és pünkösd ünnepe közötti kapcsolat felmutatása. • Húsvéti és pünkösd-i ünnepkör megismertetése. 		
Témák (Koncentrikus kör/ téma)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A teremtés hete	A tanuló:	<i>Történelem:</i>
Megemlékezés gyászolók vasárnapján: református reménységünk (Jn 11,25)	<ul style="list-style-type: none"> • Ismeri a témakörhöz tartozó bibliai történeteket és kortörténeti hátterüket. • Megismeri a teremtés csodálatos voltát és keresi annak a lehetőségeit hogyan lehet óvni és védeni a természetet. Ajánlott projekt: ismertető plakát készítése a teremtés hetére. 	Népirtás a második világháborúban. Megemlékezés a Holokauszt áldozatairól.
Ünnepi készülődés a karácsonyra (szabad órakeret, 1 óra)	<ul style="list-style-type: none"> • Részt vesz az órai ünnepi készülődésekben és kreatív munkálatokban. 	A személyes szabadság korlátozása a kommunista diktatúra idején, a mindennapi élet az ötvenes években. Hétköznapi és ünnepek.
Mária éneke (Lk 1,46-56)	<ul style="list-style-type: none"> • Képes saját szavaival (korosztályi szintjén) értelmezni a következőket: <ul style="list-style-type: none"> ○ teremtés hete, ○ gyászolók vasárnapja, ○ feltámadás, ○ a Szentlélek munkája. 	Dráma: A tanult fogalmak ismerete és alkalmazása: szándék, feszültség, konfliktus, jelenet, dialógus, monológ, ellentét, párhuzam, ritmus)
Jézus megkenetése Betániában (Jn 12,1-8)		
Jézus és Mária (Jn 20,11-18)		
Ünnepi készülődés a húsvétra (szabad órakeret, 1 óra)		
Jézus 7 szava a kereszten (Mt 27,46; Lk 23,34-43. 46; Jn 19,26-27)		
Ezékiel látomása a csontok feltámadásáról (Ez 37)		
A Szentlélek munkálkodik: Kornéliusz (ApCsel 10)		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Teremtés hete, gyászolók vasárnapja, Jézus családja, Jézus 7 utolsó szava a kereszten, Ezékiel, látomás, Kornéliusz, Szentlélek, húsvéti ünnepkör, pünkösdi ünnepkör.
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)	<ul style="list-style-type: none"> • A húsvéti és pünkösdi ünnepkör fogalmi és tartalmi ismerete. • Ének

8. évfolyam

Összefoglalások, ellenőrzések óraszám: 9

Kerettanterv által betervezett óraszám: 55

Helyi sajátosságok óraszám: 8 óra (3 betervezve)

A minimum követelményeknek minden témánál része az az elvárás, hogy a tanuló vegyen részt a közös játékokban, feladatokban, beszélgetésekben és alkalmazkodjon azok szabályaihoz. Így külön nem kerül az egyes tematikai egységeknél feltüntetésre.

1. Tematikai egység		Ismerkedés a Bibliával és a reformátussággal	Órakeret: 19 óra + 3 óra összegzés, számonkérés (az egyháztörténeti részek után)
Előzetes tudás		<ul style="list-style-type: none"> Korábbi élmények a református gyülekezetek világáról, a Szentírásról és a Magyarországi Református Egyházzal. 	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p> <ul style="list-style-type: none"> A tanév fő hittan témájára való ráhangolás és a tanév összegző lezárása. A református egyházhoz és a református gyülekezetekhez való pozitív érzelmi kötődés kialakítása. Naponkénti Isten előtti elcsöndesedésre, a Biblia olvasására nevelés. Az MRE felépítésének és fő szolgálati területeinek bemutatása. A határainkon túli magyarság területeinek és alapvető sajátosságainak megismertetése. A református egység (határainkon innen és túl) megélésére nevelés. Az önkéntesség lehetőségeinek bemutatása és az önkéntes feladatok vállalására nevelés. Református férfiak és nők példáin keresztül annak a bemutatása, hogyan lehet saját képességeinket Isten ügyéért használni. 			
Témák (Koncentrikus kör/ téma)		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Isten szól hozzánk	Isten naponta szól hozzám	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ismeri a következő fogalmakat, melyeket saját szavaival és példákkal képes értelmezni: misszió, önkéntesség, határainkon túli magyar reformátusság, példakép. Ismeri az MRE alapvető felépítését. Tudja, hogy melyik egyházmegyébe tartozik. Az MRE szolgálati területeinek megismerése során feltérképezi, hogy ő mely területekbe tud kapcsolódni egyéni képességei, lehetőségei alapján. Önálló kutatómunka (vagy csoportmunka) keretén belül feltérképezi az anyagyülekezetének életét és szolgálati területeit, melyet bemutat. Ajánlott projekt: legalább 1 hétig igeolvató napló vezetése egyénileg azokról a gondolatokról, melyek a napi igeolvasás során megfogalmazódtak a diákokban. Az naplóban összegyűjtött gondolatok megosztása az osztálytársakkal nem kötelező. 	<p><i>Gyülekezeti élet:</i> Testvérgyülekezetek határainkon innen és túl.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, szövegelemzés</p> <p><i>Földrajz:</i> A Kárpát-medence magyarok által lakott területeinek meghatározása.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> A trianoni békediktátum, országvesztés.</p> <p>A határon túli magyarság sorsa a két világháború között.</p> <p>Kisebbség, nemzetiség.</p> <p><i>Informatika:</i></p>
Isten utat mutat a mindennapokban	Ki vagyok én? Egy nemzethez tartozom		
Református keresztyénnek lenni	Isten népéhez tartozom. A református egyház felépítése		
Református keresztyénnek lenni	Gyülekezetem élete és működése ma		
Református keresztyénnek lenni	Reformátusok határainkon túl		
Szabad órakeret 1 óra	Kapcsolataink más református iskolákkal		
Isten közösséget formál	Áldássá lenni: Önkéntesség a Magyar Református Egyházban		
Református keresztyénnek lenni	Férfiak Isten szolgálatában: Kiss Ferenc, Ravasz László, Martin Luther King		
Református keresztyénnek lenni	Nők Isten szolgálatában: Zsindelyné Tüdös Klára; példaképek a környezetünkben		
Református keresztyénnek lenni	A MRE missziós tevékenysége		
Református keresztyénnek lenni	Misszionáriusok régen és ma; Molnár Mária		
Isten utat mutat a mindennapokban	Tovább Istennel (Évzáró óra)		

		Adatok gyűjtése interneten a kapcsolódó személyekről. Dráma: Döntéshelyzetek elemzése, feldolgozása. Kép a falon játék. Dramatikus improvizációk.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	MRE, egyházközség, egyházmegye, egyházkerület, önkéntesség, példakép, misszió, misszionárius.	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)	<ul style="list-style-type: none"> • Ravasz László vagy Kiss Ferenc személyének és munkásságának korosztályi szintű ismerete. • A misszió fogalmának korosztályi szintű ismerete. • Fel tud sorolni legalább két országot, ahol magyar református gyülekezetek vannak. • Ének 	

2. Tematikai egység		Isten formáló kezében	Órakeret: 7 óra + 2 óra összefoglalás és ellenőrzés
Előzetes tudás		<ul style="list-style-type: none"> • Korábbi ismeretek élmények, tapasztalatok a kapcsolódó történetekről. • Tapasztalati élmények, ismeretek a következőkről: férfinak vagy nőnek lenni, lelkiismeret, szeretet, TV és hatásai, a számítógép és hatásai, Internet. 	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai			
<ul style="list-style-type: none"> • A témakörhöz tartozó bibliai történetek, személyek és alapvető kortörténeti háttérük ismerete. • Önismereti fejlesztés a következő területeken: férfiként és nőként a szolgálatban, a szeretet megélése az emberi kapcsolatokban. • Etikus és tudatos számítógép és Internethasználatra nevelés. • Tudatos médiahasználatra és médiakezelésre nevelés. • A lelkiismeret fogalmának életközpontú példák által történő tisztázása. 			
Témák (Koncentrikus kör/ téma)		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Isten utat mutat a mindennapokban	Ki vagyok én? Férfi vagyok – nő vagyok (Bevezető óra)	A tanuló:	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i>
Bibliai történetek – Ószövetség	Férfiként Isten ügyéért: (Gedeon, Bír 6-7)	<ul style="list-style-type: none"> • Ismeri a témakörhöz kapcsolódó bibliai történeteket és alapvető kortörténeti háttérüket. 	A média társadalmi szerepe, használata
Bibliai történetek - Újszövetség	Nőként Isten ügyéért: Mária és Márta (Lk 10, 38-42)	<ul style="list-style-type: none"> • Ismeri a lelkiismeret fogalmát, melyet képes a saját szavaival értelmezni. 	A média nyelve, a médiaszövegek értelmezése
Isten utat mutat a mindennapokban	A szeretet arcai (1Kor 13)	<ul style="list-style-type: none"> • Bibliai alapokon példákat tud mondani arra, hogyan lehet a férfi és női mivoltát megélni az Isten ügyéért való munkálkodásban. 	
Isten szól hozzánk	A lelkiismeret, mint tükör	<ul style="list-style-type: none"> • Példákon keresztül meg tudja fogalmazni, hogy mit jelent a tudatos TV, média- és Internethasználat. 	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a média hírei és a környezetben tapasztalt valóság összehasonlítása.
Bibliai történetek – Ószövetség	Isten formáló kezében: Jeremiás a fazekasnál (Jer 18,1-11)	<ul style="list-style-type: none"> • Példákat tud mondani arra, hogyan jelenítheti meg keresztyén értékrendjét a virtuális világban is. 	
Isten utat mutat a mindennapokban	Szemben a képernyővel (beszélgetés a média hatásairól)	<ul style="list-style-type: none"> • Példákat tud mondani arra, hogyan nyilvánulhat meg a szeretet az emberi kapcsolatokban (pl. család, párkapcsolat, iskola) 	A média, mint hatalmi ág. A nyilvánosság szerepe a közéletben.
Isten utat mutat a mindennapokban	A számítógép és az Internet világa		

		<ul style="list-style-type: none"> • Önállóan meg tudja keresni a témakörhöz tartozó bibliai igehelyeket. 	<p><i>Informatika:</i> A virtuális világ.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Érzelmet kifejező magyarázó képek, rajzok (piktogram, smiley az Interneten).</p> <p>Dráma: Problémamegoldás. Énkép és önértékelés: pl.: belső hangok, interjú készítése</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak		férfi, nő, nemi identitás, szolgálat, szeretet arca, szeretettípusok, szeretnyelvek, fazekas, média hatásai, számítógép, virtuális világ, Internet, TV, nyomtatott sajtó	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)		<ul style="list-style-type: none"> • Képes értelmezni és példákat mondani a média, a számítógép és az Internet pozitív és negatív hatásaira. • 1Kor 13 memoriter szintű ismerete. • Ének 	

3. Tematikai egység		Történetek Jézus Krisztusról	Órakeret: 20 óra +4 óra összefoglalás és ellenőrzés
Előzetes tudás		<ul style="list-style-type: none"> • A témakörhöz tartozó történetekkel kapcsolatos megelőző ismeretek, élmények. • Tapasztalati élménye és ismeretek a következőkről: áldás, jövőkép, félelem, pályaválasztás, szenvedés, egyedüllét, elhagyatottság érzés, kitaláltság. 	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai			
<ul style="list-style-type: none"> • A témakörhöz tartozó bibliai történetek, példázatok és alapvető kortörténeti háttérük megismertetése. • Narratív interpretáció fejlesztése a példázatok közös értelmezése során. • Önismeret fejlesztése a következő területeken: egyéni képességek, jövőkép, pályaválasztás, egyéni értékrend. • A tudatos tanulói pályaválasztás segítése. • Testi és lelki tisztaságra nevelés. • A bűnvallás és a bűnvalló imádság fogalmának tisztázása, az egyházi életben használt bűnvalló imádságok bemutatása. • Annak a tudatosítása, hogy a hit tudatos és folyamatos döntést igényel. • Erkölcsi ítélőképesség fejlesztése az élet értékének témakörében. 			
Témák (Koncentrikus kör/ téma)		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus tanít: só és világosság (Mt 5,13-16)	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ismeri a témakörhöz tartozó bibliai történeteket, példázatokot és alapvető kortörténeti háttérüket. • Önállóan meg tudja keresni a témakörhöz tartozó bibliai igehelyeket. • Saját szavaival képes értelmezni az órai közös munka során a példázatokot. • Részt vesz az önismereti egyéni és csoportmunkában, mely során összegyűjti a pályaválasztással kapcsolatos kérdéseit, vágyait, félelmeit, egyéni képességeit és lehetőségeit. • Kiselőadás során bemutat egy általa szimpatikusnak talált pályaképet. 	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i></p> <p>Társadalmi szabályok.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>A tanult irodalmi alkotásokból ismert szereplők jellembrázolása, pályaképek felvázolása.</p> <p><i>Biológia:</i></p>
Isten közösséget formál	Áldásnak lenni mások számára (Só és világosság)		
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus tanít: A talentumok példázata (Mt 25,14-30)		
Isten utat mutat a mindennapokban	Mennyit érek? (A talentumok példázata)		
Isten utat mutat a mindennapokban	Merre tovább? Jövőképek, pályaválasztás		
Isten utat mutat a mindennapokban	Pályaválasztás: református iskolák ma		
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus hív: a gazdag ifjú (Lk 18,18-27)		
Bibliai történetek	Jézus tanít: Búza és		

– Újszövetség	konkoly példázata (Mt 13,24-30. 36-43)	<ul style="list-style-type: none"> • Képes értelmezni a bűnvalló imádság fogalmát és ismeri az úrvacsorai bűnvalló imádságot. • Képes példák révén, saját álláspontja mellett érvelve, a saját szavaival megfogalmazni a következőket <ul style="list-style-type: none"> ○ mit jelent az élet értéke egy nehéz élethelyzetben, ○ tiszta élet. 	<p>Szépség, erő, egészség. A fogyatékkal élő emberek. A fogamzástól az elmulásig.</p> <p>Dráma: Dramatikus improvizációk. Kapcsolatteremtő és kommunikációs gyakorlatok.</p>
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus tanít: A szőlőmunkások példázata (Mt 20,1-16)		
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus gyógyít: A megszállott fiú meggyógyítása (Mk 9,14-29)		
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus tisztaságot akar: A templom megtisztítása (Jn 2,13-24)		
Isten szól hozzánk	Imádkozzunk! A bűnvalló imádság		
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus megszólít: a samáriai asszony (Jn 4,1-42)		
Isten utat mutat a mindennapokban	Egyedül a szenvedésben? (Gyógyítás a Bethesda tavánál, Jn 5,1-15)		
Isten utat mutat a mindennapokban	Az élet értékes (öngyilkosság, eutanázia, stb.)		
Kulcsfogalmak/ fogalmak		példázat, só és világosság, gazdag ifjú, gazdagság, búza és konkoly, talentum, szőlőmunkások, megszállott, pszichés betegségek, tisztaság, bűnvalló imádság, úrvacsorai bűnvalló imádság, samáriai, szenvedés, elhagyatottság, élet értéke, öngyilkosság, eutanázia, abortusz, pályaválasztás, jövőkép	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)		<ul style="list-style-type: none"> • A talentumok példázatának, a búza és a konkoly példázatának, valamint a gazdag ifjú történetének korosztályi szintű ismerete. • A Mt 5,13-16 memoriter szintű ismerete. • Az úrvacsorai bűnvalló imádság memoriter szintű ismerete. • Ének 	

4. Tematikai egység	Ünnepeljünk együtt! (Mivel a tematika egység minden témája ehhez a koncentrikus körhöz tartozik, így nem kerül külön feltüntetésre)	Órakeret: 10 óra + 1 óra összefoglalás és számonkérés
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> • Ünnepekkel kapcsolatos élmények, tapasztalatok. • Előzetes ismeretek az ünnepekörökről, adventről, feltámadásról. 	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		
<ul style="list-style-type: none"> • Karácsonyhoz, húsvéthoz, pünkösdhöz kapcsolódó történetek megismertetése. • Az egyházi év ünnepekörének és ünnepeinek, valamint azok tartalmának a megismertetése. • A második advent fogalmának tisztázása, az első és második advent közötti összefüggésre való rámutatás. • A feltámadással kapcsolatos keresztyén látásmód összegzése. • A Szentlélekkel kapcsolatos keresztyén látásmód összegzése és a Szentlélek mindennapi életben való munkájára való rámutatás. 		
Témák (Koncentrikus kör/ téma)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Az első és a második advent (Jel 22,6-21)	A tanuló:	<i>Hon- és népismeret:</i> Magyar népszokások.
Szabad órakeret: ünnepi készülődés a karácsonyra (1 óra)	<ul style="list-style-type: none"> • Ismeri a témakörhöz tartozó bibliai történeteket és alapvető kortörténeti háttérüket. • Részt vesz az órai ünnepi készülődésekben és kreatív munkálatokban. Ajánlott projekt: a karácsony, húsvét, pünkösd fő üzenetének ábrá- 	<i>Vizuális kultúra:</i> Érzelmek kifejezése képzőművészeti alko-
Jézus Heródes előtt (Lk 23,6-12)		
Tanítás a feltámadásról (1Kor 15)		
Szabad órakeret: ünnepi készülődés a		

húsvétra (1 óra)	zolása montázs vagy plakát készítésével. <ul style="list-style-type: none"> • Képes értelmezni az első és második advent fogalmát. • Ismeri az egyházi év ünnepeit és ünnepköreit. • Képes értelmezni a feltámadás fogalmát és annak tartalmát csoportmunka során, kreatív módon közvetíti. • Önállóan meg tudja keresni a témakörhöz tartozó bibliai igehelyeket. 	tásokon (pl. Munkácsy Krisztus trilógiája). Dráma: Állókép-fotósorozat készítése az ünnep jeleneteiről
Az egyházi év ünnepei		
Szabad órakeret: ünnepi készülődés a pünkösdre (1 óra) A Szentlélek munkálkodik: A Lélek gyümölcse (Gal 5,16-25)		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	első advent, második advent,	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)	<ul style="list-style-type: none"> • Gal 5,22-23 memoriter szintű ismerete. • Az egyházi év ünnepköreinek, ünnepeinek és azok tartalmának ismerete. • Ének 	

5. A tantárgyi értékelés formái, szempontjai

Az értékelés, minősítés a hatályos köznevelési törvénynek megfelelően első történik. 5-8. évfolyamon a hitoktató a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti. Az évközi érdemjegyeket és az év végi osztályzatokat szóbeli vagy írásbeli szöveges értékelés kíséri. Az érdemjegyekről az iskola a tanulót, és a kiskorú tanuló szülőjét rendszeresen értesíti.

A tanultak ellenőrzése és értékelése sokrétű módszertani skála alkalmazása révén történik. A számonkérés alapja a kerettantervben rögzített, és a tematikai egységeknél is szereplő, az adott év tananyagához tartozó minimális követelmények rendszere. Formáit tekintve az értékelésnek része:

- Minden új témához kapcsolódóan egy megelőző felmérés a tanuló előzetes tudásáról. Mivel az [iskolánk tanulócsoportjainak összetétele vegyes, ezért a hitoktatónak tekintettel kell lennie arra, hogy az osztály egy része egyházi óvodából érkezik, mások egyéb köznevelési intézményekben vagy az egyházközség területén részesültek hit- és erkölcsstan oktatásban és ezeknek megfelelő előképzettséggel rendelkeznek. Az osztályokban vannak olyan tanulók is, akik sem hit- és erkölcsstan oktatásban nem vettek részt, sem pedig gyülekezeti kötődésük nincs. Az aktuális témával való ismeretek előzetes felmérése során a hitoktatónak szem előtt kell ezt tartania.](#)
- A tanulói tevékenység megfigyelése az órán kifejtett, illetve a tanítási órán kívüli projektek elvégzése során.
- Szóbeli értékelés a kérdésekre adott válaszok, összefüggő feleletek, referátumok, szóbeli beszámolók alapján.
- Írásbeli munka értékelése írásbeli beszámolók, feladatlapok, témazárók, tesztek által.

Mindezek alapján az értékelés alapelvei:

- A gyermek iránti tiszteletet az értékelés során is meg kell adni. Ennek a tiszteletnek a megnyilvánulása, hogy a katechéta figyelembe veszi a tanuló adott életkorhoz kapcsolódó vélhető és tipikus valamint egyéni sajátosságait, speciális igényeit (pl. siket, látássérült, hallássérült, stb.).
- Az értékelés során a katechéta törekszik a pozitív hangvételű, nevelő jellegű, lehetőség szerint bátorító, biztató és fejlődést segítő megfogalmazásra és értékelésre, melynek célja, hogy a tanuló az adott területen, témakörön belül fejlődjön.
- Az értékelés során a hitoktató objektivitásra törekszik, nem a tanuló személyes véleményét, hanem az elsajátított ismereteket, összefüggéseket, illetve a mérhető pontokat értékeli.

[Az iskola egyedi értékelési szempontjai:](#)

- [Iskolánk minden héten közös hétindító áhitattal kezdődik. A diákok részvétele ezen az alkalmon kötelező. A tanuló hét kezdő áhitatokon történő részvételét az osztályfőnök ellenőrzi és vezeti, melynek az eredményeit a félév végén történő osztályzás során a hitoktató figyelembe veheti. Ha a tanuló két osztályzat között áll, az áhitatokon rendszeresen részt vevő diákoknak \(félévenként maximum két hiányzás](#)

vagy késés) javasolt a jobb osztályzat, míg a félévente legalább öt vagy több alkalommal mulasztó diákok esetében a hitoktató dönthet a kisebb osztályzat mellett. A hiányzások számába nem számít bele a betegség miatti igazolt mulasztás.

- 8. évfolyam végén minden tanuló vizsgát tesz hit- és erkölcsstanból. A vizsga jegye egy záró dolgozat jegyével egyenértékű, mely az év végi osztályzatba beleszámít.

1. Függelék

A református hit- és erkölcsstan tantárgy esetében az iskola minden évben az MRE által elfogadott és jóváhagyott *Református hit- és erkölcsstan tankönyvjegyzék* könyveiből és tanulói segédleteiből választ a diákok számára.

A hittankönyvek és ajánlott segédletek hatályos jegyzéke a hit- és erkölcsstan helyi tanterv mellékleteként megtalálható.